

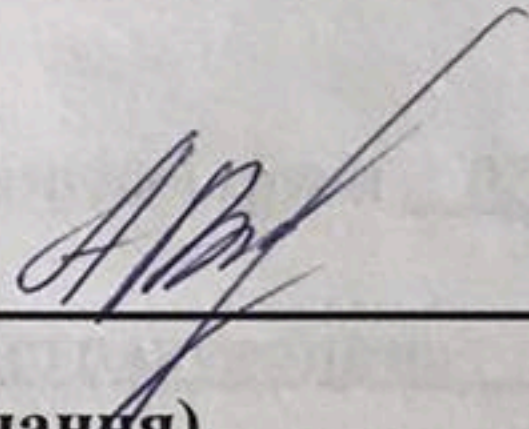
До Завісесту

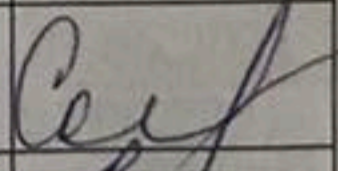
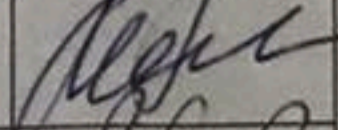
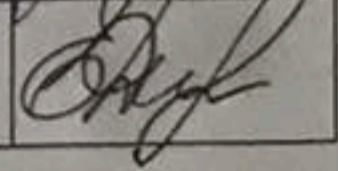
Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Ворошик Ганни Володимирівни
(ПІБ)
академічної групи 072-18зск-1 (заочна форма навчання)
(шифр)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: «Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Соляник Л.Г.	78	добре	
Рецензент	Шкоруб О.М.	30	вирізняк	
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.	18	добре	

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)
О.В.Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)
« » 2021 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студенту **Ворошик Г.В.** академічної групи **072-18зск-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**
(код і назва спеціальності)

На тему: **« Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ
«ПриватБанк»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від № -л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні аспекти аналізу і управління кредитним портфелем комерційного банку	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Оцінка якості кредитного портфелю на прикладі АТ КБ «Приватбанк»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Планування кредитного портфелю та його якості на прикладі АТ КБ «Приватбанк»	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано

(підпис керівника)

Соляник Л.Г.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **19.04.2021 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **14.06.2021 р.**

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

Ворошик Г.В.
(прізвище, ініціали)

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Ворошик Ганни Володимирівни
(ПІБ)
академічної групи 072-18зск-1 (заочна форма навчання)
(шифр)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: «Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Соляник Л.Г.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.			

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В.Срмошкіна

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2021 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

студенту **Ворошик Г.В.** _____ академічної групи **072-18зск-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(код і назва спеціальності)

На тему: **« Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____ № _____ -л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні аспекти аналізу і управління кредитним портфелем комерційного банку	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Оцінка якості кредитного портфелю на прикладі АТ КБ «Приватбанк»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Планування кредитного портфелю та його якості на прикладі АТ КБ «Приватбанк»	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано _____

(підпис керівника)

Соляник Л.Г.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **19.04.2021 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **14.06.2021 р.**

Завдання прийнято до виконання _____

(підпис студента)

Ворошик Г.В.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Ворошик Г.В. – Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2021

Мета кваліфікаційної роботи – полягає у дослідженні науково-методичних підходів до оцінки ефективності управління кредитним портфелем банку АТ КБ «ПриватБанк» та планування заходів, спрямованих на його покращення.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі розглянуті теоретичні аспекти аналізу і управління кредитним портфелем комерційного банку.

У другому розділі виконаний аналіз результатів кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк», а також здійснена оцінка кредитних ризиків.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи здійснено планування кількісних та якісних характеристик кредитної діяльності банку, визначені обґрунтовані заходи по управлінню кредитним портфелем банку.

Отримані результати можуть бути використані П АТ КБ «ПриватБанк» для забезпечення прибутковості своєї діяльності в майбутніх періодах.

БАНК, ФІНАНСОВИЙ СТАН, НАДІЙНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, РЕЗЕРВИ, ПРОГНОЗ, ЯКІСТЬ.

ABSTRACT

Voroshyk H.V. Assessing of the quality of the loan portfolio of a bank (in terms of CB PrivatBank JSC)- Manuscript.

Qualification work for obtaining an educational qualification level of bachelor in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2021

The purpose of the qualifying work is to study scientific and methodical approaches to assessing the effectiveness of the management of the loan portfolio of the CB PrivatBank JSC and to plan measures aimed at improving it.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of qualification work, defines the object and subject of the study.

The first section deals with the theoretical aspects of analysis and management of a commercial bank's loan portfolio.

The second section analyzes the results of the credit activity of CB PrivatBank JSC. But existing methods for assessing financial risks are analyzed.

In the third section of the qualification work, the planning of measures to improve the effective functioning of the bank was carried out, the well-founded measures for managing the loan portfolio of the bank were determined.

The obtained results can be used by CB PrivatBank JSC to exit the financial crisis and ensure the profitability of its operations in future periods.

BANK, FINANCIAL STATE, RELIABILITY, LIQUIDITY, CREDIT PORTFOLIO, RESERVES, FORECAST, QUALITY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ І УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	9
1.1. Визначення кредитного портфелю банку	9
1.2. Основні показники які характеризують якість кредитного портфелю	13
1.3. Методичні підходи, до планування кредитного портфелю та його якості	17
1.4. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфелю банку.....	20
Висновки по розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	29
2.1. Місце АТ КБ «ПриватБанк» у банківській системі України	29
2.2. Аналіз основних показників діяльності банку	30
2.3. Аналіз кредитного портфелю банку	37
2.4. Аналіз ризику кредитного портфелю банку АТ КБ «Приватбанк».....	41
2.5. Аналіз ефективності кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк».....	46
2.6. Оцінка якості кредитного портфелю.....	49
Висновки по розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3 ПЛАНУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ ТА ЙОГО ЯКОСТІ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	57
3.1. Планування кредитних ресурсів АТ КБ «Приватбанк» за допомогою методів статистичного прогнозування.....	57

3.2. Планування якості кредитних ресурсів АТ КБ «Приватбанк» за допомогою методів статистичного прогнозування.....	59
3.3. Заходи щодо підвищення якості кредитного портфеля комерційного банку.....	64
Висновки по розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. Стабільна банківська система країни доводить ефективне функціонування всієї країни. Основним джерелом доходу банків є прибуток від кредитних операцій, завдяки чому головним завданням, яке сьогодні стоїть перед правлінням банку, є ефективне управління кредитним портфелем комерційної установи. Неефективне управління кредитним портфелем банківської установи збільшує ризик кредитних операцій, що в свою чергу призводить до втрат та втрати вкладених коштів.

Тому важливість теми така, що ефективне управління кредитним портфелем банків є одним із важливих заходів управління, якість якого залежить від фінансових показників установи. Наявність такого взаємозв'язку між належним управлінням кредитним портфелем банківської установи та його доходами визначає доцільність розробки науково-методологічного підходу до оцінки ефективності управління банківським кредитом..

Мета і задачі кваліфікаційної роботи. Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо оцінки кредитного портфеля банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Для досягнення основної мети у роботі поставлено і вирішено ряд теоретичних та практичних задач:

- розкрито сутність та економічний зміст організацію кредитування підприємств;
- досліджено стан кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк»;
- обґрунтовано вибір найбільш ефективного методичного підходу щодо оцінки кредитного портфеля банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є процес оцінки кредитного портфеля банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення, методичні підходи, моделі й методи оцінки кредитного портфеля банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. Для визначення поставлених у роботі завдань використовувалися загальнонаукові та спеціальні методики та методи дослідження. Зокрема, застосовані загальнонаукові методи розуміння природи позик та критеріїв їх класифікації; Систематичний підхід до вивчення теоретичних основ формування і реалізації відносин комерційного банку і підприємства. Для оцінки структури та динаміки кредитного портфеля банку використовувалися методи аналізу та синтезу; узагальнення; методи фінансового аналізу.

Інформативною базою кваліфікаційної роботи є чинні законодавчі та нормативні акти, наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів, а також звітні дані банку.

Практичне значення одержаних результатів.

Одержані результати носять реальний характер і можуть бути використані в АТ «Приватбанк» з метою оцінки кредитного портфеля банку.

Апробація результатів дослідження Основні результати роботи та їхнє практичне значення доповідались на студентської науково-практичної Інтернет-конференції Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації, яка в проходила на кафедрі економічного аналізу та фінансів НТУ «Дніпровська політехніка (м. Дніпро, 2021 р.).

Особистий внесок автора. Кваліфікаційна робота є самостійною працею. Усі результати, викладені у роботі, отримані автором особисто.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 73 сторінки. Робота містить 21 таблицю, 11 рисунків, список використаних джерел зі 21 найменування, 4 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ І УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Визначення кредитного портфелю банку

Кредитування є найважливішою сферою активної діяльності банку, оскільки кредитний портфель переважно становить третину до половини загальних активів банку. У структурі балансу банку кредитний портфель трактується як єдине ціле і є невід'ємною частиною активів банку, має свою прибутковість та рівень ризику. Кредитний портфель комерційного банку є одним з найбільш ризикованих та найважливіших елементів структури процентних доходів. Тому з метою успішного запозичення, повернення позики та підвищення прибутковості кредитування банки запроваджують ефективну та гнучку систему управління кредитним портфелем.

Серед традиційних видів банківської діяльності основним видом діяльності є запозичення, забезпечення їх прибутковості та стабільності, що визначається наступними факторами:

по-перше, позика є основним джерелом доходу для банківських установ, це запорука надійної та стійкої роботи банків на фінансовому ринку;

по-друге, економічний зміст діяльності комерційних банків, що виражається в їх основній функції - організації кредитних зв'язків - це насамперед накопичення тимчасово вільних коштів та їх перерозподіл на основі кредиту;

по-третє, економічний ефект від здійснення кредитних операцій суттєвий не лише з точки зору безпосередніх учасників кредитного договору, але й з точки зору забезпечення безперервності відтворювальних процесів на рівні всього національного економіка. .

При наданні позик фізичним та юридичним особам Банк створює кредитний портфель. Аналізуючи погляди економістів на визначення цього

поняття, ми розуміємо його як комплексний інструмент управління активами та пасивами банку; сукупність кредитних інструментів для досягнення конкретних цілей. [1].

Кредитний портфель банку - це «пiк» кредитної активності. Його не можна ототожнювати з простим набором позик, оскільки позики можуть взаємодіяти, внаслідок чого кредитний портфель характеризується не тільки сукупним, а й суто портфельним ризиком. Як результат, якість всього кредитного портфеля визначає ефективність кредитування.

Бугель Ю.В. вважає, що позики комерційного банку слід розглядати у широкому і вузькому розумінні [1]. У широкому розумінні кредитний портфель банку - комплексний інструмент управління (активами та пасивами) банку; у вузькому полі - сукупність кредитних інструментів для досягнення таких цілей, як: високий дохід у поточному періоді; високі темпи зростання очікуваних доходів у найближчій довгостроковій перспективі; мінімізація ризиків кредитного портфеля; відповідність необхідній ліквідності кредитного портфеля; забезпечення максимального ефекту від податкових пільг. Автор дослідив поняття кредитний портфель як сукупність банківських позик, призначених для використання юридичними та фізичними особами для задоволення їх економічних та соціальних потреб, організованих відповідно до конкретних форматів відповідно до цілей конкретної політики кредитування та відображаючи результати його реалізації. Кредит як складова категорії фінансів відтворює в сукупному кількісному та якісному аспектах спрямованість та наслідки кредитної діяльності банківської системи (або окремого банку) та її вплив на розвиток соціально-економічних відносин у суспільстві. Крім того, кредитний портфель включає позики від небанківських суб'єктів фінансового ринку, а також корпоративні позики, але вони не вважаються безпосередньо регульованими державною політикою кредитування.

На наш погляд, з точки зору кредитного портфеля, як важливого інструменту управління кредитною діяльністю комерційного банку, він повинен спрямовувати свою стратегічну політику та поточну діяльність на досягнення

цілей політики державного кредитування. Для посилення ролі кредитного портфеля як інструменту підвищення прибутковості кредитних операцій дослідникам було запропоновано розглянути його з трьох заголовків.

По-перше, банк повинен створити кредитний портфель відповідно до вимог державної кредитної політики відповідно до місця її реалізації. Це стратегічний кредитний портфель, який визначає перспективи збільшення кредитної активності банку, визначає пропорції розподілу кредитів за строками, галузями виробництва, регіонами, структурами бізнесу та споживачами та встановлює пріоритети кредитування для малих та середніх підприємств . підприємства, що обслуговують зовнішню та внутрішню торгівлю тощо

По-друге, банк формує свій кредитний портфель до укладення кредитних договорів на основі обсягів та з урахуванням структури стратегічного кредитного портфеля, тобто відповідно до пріоритетів уряду. Це робиться шляхом відбору кредитних проектів, поданих потенційними позичальниками, які відповідають основним вимогам щодо позики. Це переддоговірний (потенційний) або тактичний кредитний портфель, в якому стратегічний портфель розкладається.

По-третє, цей фактичний кредитний портфель зараз є загально визнаним. Однак його якість слід оцінювати не тільки традиційно, але й виходячи з повноти стратегічного кредитного портфеля. У цій ситуації кредитний портфель займає активне місце не тільки в управлінні кредитною діяльністю окремого банку, але і в банківській системі в цілому і допомагає вирішити проблеми, пов'язані з розвитком потенціалу національної економіки.

Як економічна категорія, «кредитний портфель» відтворює три ключові взаємопов'язані аспекти банківської діяльності - прибутковість, ліквідність та ризик. Кредитний портфель банку відображає основний аспект організації кредитних відносин, і на рівні оптимального функціонування різних підрозділів, пов'язаних із кредитом, визначає можливості виконання цієї ключової банківської функції. Створюючи концепцію кредитного портфеля, слід дотримуватися основних принципів діяльності комерційного банку, що

відображають конкретні умови його функціонування на ринку, а також стратегічні цілі. До них належать: максимізація прибутку; мінімізація ризику; забезпечення ліквідності; досягнення стабільної конкурентної переваги на ринку; забезпечення зростання вартості банку; найповніше задоволення споживачів; підтримка економічного розвитку. [2].

Дослідники зазначають, що конкурентоспроможність кредитного портфеля визначається такими критеріями, як ризик, ліквідність, швидкість відновлення та рівень поновлення.

Розмір кредитного портфеля оцінюється на основі балансової вартості всіх банківських позик, включаючи прострочені, довгострокові та сумнівні позики. У структурі балансу банку кредитний портфель трактується як єдине ціле і є активом банку, має свій рівень рентабельності та відповідний рівень ризику. Таким чином, основними критеріями кредитного портфеля є кредитний ризик та прибутковість.

Є елементи організації діяльності банку, які використовуються для створення та використання кредитного портфеля:

1. вибір критеріїв оцінки кредитної якості;
2. розробка спеціального методу оцінки кредитної якості на основі обраних критеріїв;
3. організація роботи з класифікації позик за ризиком;
4. збір інформації про банк для визначення відсотка ризику для кожної групи неявних позик;
5. визначення абсолютної суми кредитного ризику в контексті позик у кредитному портфелі та загального ризику для банку;
6. прийняття рішення про розмір створеного резерву для покриття можливих збитків, про джерела списання резерву;
7. оцінка якості кредитного портфеля на основі фінансових коефіцієнтів;
8. виявлення проблемних та сумнівних позик;
9. вирішення проблемних та сумнівних позик;
10. організація та визначення способу повернення непрацюючих позик;

1.1. робота менеджера з ризиків повернення позики.

У професійній літературі часто зустрічаються поняття оптимального та збалансованого кредитного портфеля. Оптимальний кредитний портфель найбільш наближений до структури кредитно-маркетингової політики банку та його стратегічного плану розвитку. Збалансований кредитний портфель - це банківський кредитний портфель, який за своєю структурою та фінансовими характеристиками є найефективнішим рішенням дилеми щодо прибутку. Оптимальний портфель не завжди збігається зі збалансованим портфелем: на певних етапах своєї діяльності банк може надавати позики з меншою прибутковістю та вищим ризиком через збалансованість кредитного портфеля. Зазвичай це робиться з метою посилення конкурентних позицій, завоювання нових ринкових ніш, залучення нових споживачів тощо [3].

Таким чином, визначення кредитного портфеля банку як економічної категорії дозволяє представити кредитний портфель не лише як технічну сукупність окремих позичкових активів, але насамперед як сукупність відносин між позикодавцем та позичальниками, що виникають у процесі переїзду . тимчасово вільні кошти. У процесі управління банком кредитний портфель слід розглядати разом з усіма компонентами банківської діяльності, включаючи власний капітал та зобов'язання банку. Управління портфелем банківських позик повинно відбуватися в контексті загальної концепції управління активами та пасивами банку, спрямованої на досягнення бажаного рівня доходу та зменшення ризику.

1.2. Основні показники які характеризують якість кредитного портфелю

Умови переходу до ринкової економіки в банківському секторі збільшують вартість правильної оцінки ризику, яку бере на себе банк при здійсненні різних операцій. Для банківської справи важливо не уникати ризику взагалі, а передбачати та мінімізувати його, тобто використовувати різні методи управління ризиками.

Чим більший ризик як дорогий вираз імовірності подій, тим більший шанс отримати прибуток. Таким чином, можна отримати прибуток, коли ймовірність збитків зведена до мінімуму. Отже, існують дуже серйозні проблеми при розробці загальної системи оцінки та розрахунку кредитного ризику для кожного окремого позичальника, галузі та країни в цілому.

Ризик - це ризик втратити коштів, недостатній дохід або додаткові витрати в результаті певних фінансових операцій. [4].

Кредитний ризик або ризик дефолту боргу може мати промисловий характер (пов'язаний із ймовірністю зменшення виробництва або попиту в конкретній галузі); ризик невиконання умов контракту з конкретних причин; ризик трансформації видів ресурсів (як правило, своєчасно) та ризик форс-мажорних обставин.

Методи зменшення кредитного ризику включають:

- кредитні ліміти;
- диверсифікація кредитних вкладень;
- експертиза та оцінка кредитоспроможності позичальника;
- попит клієнтів на достатнє та якісне забезпечення кредиту;
- контроль та ефективність стягнення боргу;
- страхування кредиту;
- кредитування консорціумом;
- використання змінних процентних ставок;
- врегулювання та врегулювання зовнішніх ризиків (галузевий ризик, регіон країни)
- використання теорії зваженого ризику.

Ризик процентної ставки також тісно пов'язаний з кредитним ризиком - ймовірністю понести збитки банком через перевищення відсотків за позичковими коштами над відсотками за позиками. У разі позики в іноземній валюті можливо зазнати збитків, пов'язаних зі зміною валюти позики.

Основним завданням управління банківським ризиком є визначення ступеня прийнятності ризику та прийняття практичних рішень, спрямованих на розробку заходів щодо зменшення ймовірності заподіяння збитків.

Якісна оцінка кредитного портфеля в першу чергу спрямована на мінімізацію ризику неповернення позики, призводить до значних збитків для банків і може призвести до банкрутства.

Оцініть якість кредитного портфеля з точки зору кредиту - існують такі ризики:

- коефіцієнт покриття класифікованих кредитів;
- частка класифікованих позик;
- коефіцієнт непрацюючих позик;
- коефіцієнт збиткових позик.

Ці показники слід аналізувати з точки зору динаміки, щоб виявити тенденцію до змін та причини їх погіршення. Розрахунок цих коефіцієнтів дозволяє виявити тенденції погіршення фінансового стану та шляхи підвищення економічної ефективності кредитних операцій.

Коефіцієнт покриття класифікованих кредитів ($K_{п.к.п}$) розраховується як відношення зважених класифікованих кредитів ($K_{зв.кл}$) у капіталі (K) банку:

$$K_{п.к.п} = \frac{K_{зв.кл}}{K} \quad (1.1)$$

Цей коефіцієнт всебічно характеризує якість кредитного портфеля з точки зору ризику в поєднанні з його безпекою. Збільшення цього співвідношення з часом вважається негативним явищем і свідчить про збільшення ймовірності майбутніх збитків.

Частка класифікованих кредитів ($K_{п.зв.кл}$) обчислюється як відношення зважених класифікованих кредитів ($K_{зв.кл}$) до загальної суми кредитів (Π).

$$K_{п.зв.кл} = \frac{K_{зв.кл}}{\Pi} \quad (1.2)$$

Зважені класифіковані кредити обчислюються шляхом множення суми кредитів певної групи ризику на відповідне співвідношення.

Коефіцієнт непрацюючих позик ($K_{n.n}$) розраховується як співвідношення кредитів з простроченими платежами за відсотками та основної суми боргу ($\Pi_{простр}$) до загальної суми кредитів (Π):

$$K_{n.n} = \frac{\Pi_{простр}}{\Pi} \quad (1.3)$$

Цей показник показує, що високий відсоток позик у портфелі банку, які були сплачені вчасно, а також тих, що взагалі не були погашені, свідчить про погіршення кредитної активності банку. Значне збільшення аналізованого періоду свідчить про можливі значні втрати в майбутньому.

Коефіцієнт збиткових позик ($K_{зб}$) обчислюється як відношення втрат за кредитами, отриманими протягом аналізованого періоду ($Зп$), із середньою загальною сумою кредитів (Π), або загальною сумою кредитів. [5].

$$K_{зб} = \frac{Зп}{\Pi} \quad (1.4)$$

Коефіцієнт збитків визначає, яка частина позики з часом призвела до збитків. Збільшення цього коефіцієнта може свідчити про погіршення відповідно до прийнятого рівня ризику.

Для розрахунку цих коефіцієнтів спочатку потрібно розрахувати суму класифікованих позик.

Система рейтингу CAMEL рекомендує такий зв'язок між вартістю класифікованих кредитів (активів) і капіталом (табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Співвідношення між вартістю класифікованих позик (активів) та капіталом

Величина співвідношення, %	Бальна оцінка	Оцінка фінансового стану банку
Менше 5	1	Сильний
Від 5 до 15	2	Задовільний
Від 15 до 30	3	Посередній
Від 30 до 50	4	Граничний
Понад 50	5	Незадовільний

Таку шкалу доцільно використовувати, коли частка кредитних вкладень у загальній сумі активів є досить високою.

1.3. Методичні підходи, до планування кредитного портфелю та його якості

Управління кредитними операціями або управління кредитом банку спрямоване на підвищення прибутковості кредитного портфелю при мінімізації витрат, пов'язаних з прийняттям кредитного ризику. Управління процесом кредитного планування є центральною ланкою в ланцюгу видів діяльності, що складають зміст процесу управління банком:

Основні показники кредитної діяльності банку банки планують по-різному. Кожна методологія планування базується на співвідношенні коефіцієнтів і враховує діяльність банку на сьогоднішній день. У процесі планування банки обирають різноманітні методи, що відрізняються простотою та складністю, обсягом власних досліджень та результатами, отриманими від державних установ чи міжнародних організацій. Кінцевим результатом застосування будь-якої методології планування є створення таблиці ключових показників кредитування банку. В даний час не існує єдиної стандартизованої системи планування основних показників кредитної діяльності банку. [6].

Планування кредитної діяльності банку має визначити майбутні значення таких показників: розмір кредитного портфелю банку (позики), вартість створення резервів під позики, процентний дохід та середні процентні ставки за кредитами. Більш детальне планування вимагає визначення значень цих коефіцієнтів з точки зору типів клієнтів та видів кредитних програм.

Що визначає розмір кредитного портфелю банку (КП)? Він залежить від двох факторів: розміру ресурсів (зобов'язань або суми балансу) банку (BP) та частки кредитного портфелю в активах банку (c_i):

$$КП = BP \times c_i \quad (1.5)$$

Валюта балансу банку визначається іншими розділами банківського плану, а планування кредитування банку фіксується за вартістю. Чи залежить від цього частка кредитного портфеля в активах банку? Кредитну політику можна визначити як середнє арифметичне за минулий період, прогнозоване на основі рівняння тенденції (або іншої більш складної моделі) або визначене як суб'єктивна регулятивна вартість (згідно з рішенням органів влади банку згідно з суб'єктивною оцінкою, майбутнє становище банку).

Від чого залежить вартість створення резервів під банківські позики? Це залежить від суми чистого кредитного ризику банку (передбачається, що весь чистий кредитний ризик банку витрачається на забезпечення в міру його виникнення).

Чистий кредитний ризик банку - це сума всіх можливих витрат, пов'язаних із збитками банку за кредитними операціями. Максимальна сума збитків дорівнює валовому кредитному ризику, тобто сумі всіх наданих позик та нарахованих на них відсотків. Мінімальна сума збитків дорівнює нулю, тобто збитків за всіма позиками та нарахованими відсотками за ними не буде. У будь-якому випадку банк не несе жодних потенційних збитків від кредитних операцій. Банк не програє, якщо існує додаткове джерело готівки, яке дорівнює валовому кредитному ризику, і це джерело контролюється банком. Цій вимозі відповідає лише застава, яку банк може продати в будь-який час з порушенням умов кредитного договору та направити отримані кошти на кредитну заборгованість клієнта.

На практиці чистий кредитний ризик банку коливатиметься від максимального до мінімального кредитного ризику банку (включаючи їх вартість).

Очевидно, що розмір чистого кредитного ризику (ЧКР) в майбутньому буде залежати від розміру кредитного портфеля банку (КП) та вартості резервних витрат на одиницю кредитного портфеля (РВКП) (співвідношення вартості створення резервів для кредитні ризику банку до кредитного портфеля банку):

$$ЧКП = КП_{t+1} \times РВКП_{t+1} \quad (1.6)$$

Вартість резервних витрат на одиницю кредитного портфеля в майбутньому залежить від кредитної політики банку, тобто вона може бути визначена як середня арифметична за минулий період, передбачена на основі рівняння тенденцій (або інша більш складна модель) або встановлюється як суб'єктивна нормативна цінність (за даними керівних органів банку відповідно до суб'єктивної оцінки стану банку в майбутньому). [7].

Тоді річна сума витрат на формування резервів для банківських кредитів (РВі) визначається як збільшення / зменшення чистого кредитного ризику в майбутньому (ЧКРмбі) відносно чистого кредитного ризику в минулому (ЧКРмні).

$$РВ_{t+1} = ЧКРмб_{t+1} - ЧКРмн_t \quad (1.7)$$

Процентний дохід банку (П) дорівнює кредитному портфелю, помноженому на середню процентну ставку за банківськими кредитами.:

$$П = КП \times ПС \quad (1.8)$$

Середня процентна ставка за кредитами банку повинна генерувати такі процентні доходи для покриття процентних витрат і витрат, пов'язаних з формуванням резервів для кредитного ризику банку, а також генерувати чисту процентну маржу, достатню для отримання прибутку. Іншими словами, середня ставка за кредитами банків (ПС) дорівнює сумі (всі значення взяті в абсолютній величині) відсоткової вартості одиниці кредитного портфеля (відношення процентних витрат до банківського кредитного портфеля; КП), вартість резервних витрат на кредитний портфель одиниця (співвідношення витрат на формування резервів за кредитними ризиками банку до кредитного портфеля банку; РКР) чистої процентної маржі (відношення чистого процентного доходу до кредитного портфеля банку; ЧД):

$$ПС = КП + РКР + ЧД \quad (1.9)$$

Розмір кредитного портфеля банку визначається за формулою (1.5). Процентні витрати банку визначаються іншими розділами банківського плану. Вартість резервних витрат на одиницю кредитного портфеля впливає з формул (1.6-1.7). Відсотковий дохід банку (для визначення чистої процентної маржі) самі залежать від процентної ставки, яку необхідно визначити (рівняння 1.8). Отже, в рівнянні (1.9) існують дві невідомі значення, тобто для визначення середньої процентної ставки по банківських кредитах, необхідно ввести чисту процентну маржу в рівнянні (1.9) як фіксоване відоме значення. Сума чистої процентної маржі в майбутньому залежить від фінансової політики банку, тобто вона може бути визначена як середнє арифметичне за минулий період, яке можна передбачити на основі рівняння тенденції (або встановлена як суб'єктивна нормативна цінність (за рішенням керівних органів банку відповідно до суб'єктивної оцінки стану банку в майбутньому). [8].

Таким чином, запропонований метод планування дозволяє визначити значення основних показників кредитної діяльності банку: розмір кредитного портфеля банку (видані кредити), вартість створення резервів для виданих кредитів, процентний дохід та середню ставку за кредитами.

1.4. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфелю банку

Провести ефективну кредитну політику можливо з використанням комплексного методичного підходу до оцінки якості кредитного портфеля банку. Всі методи оцінки якості кредитного портфеля - це різні методи та форми оцінки, засновані на кредитному досвіді експерта. На рис. 1.1 згруповані основні методологічні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку [1; 4; 6; 7; 9].

Як видно з рис. 1.1, основними видами систем оцінки кредитних ризиків є: методи експертних оцінок, статистичні методи, аналітичні методи. Розглянемо детальніше особливості кожної з представлених груп методів.

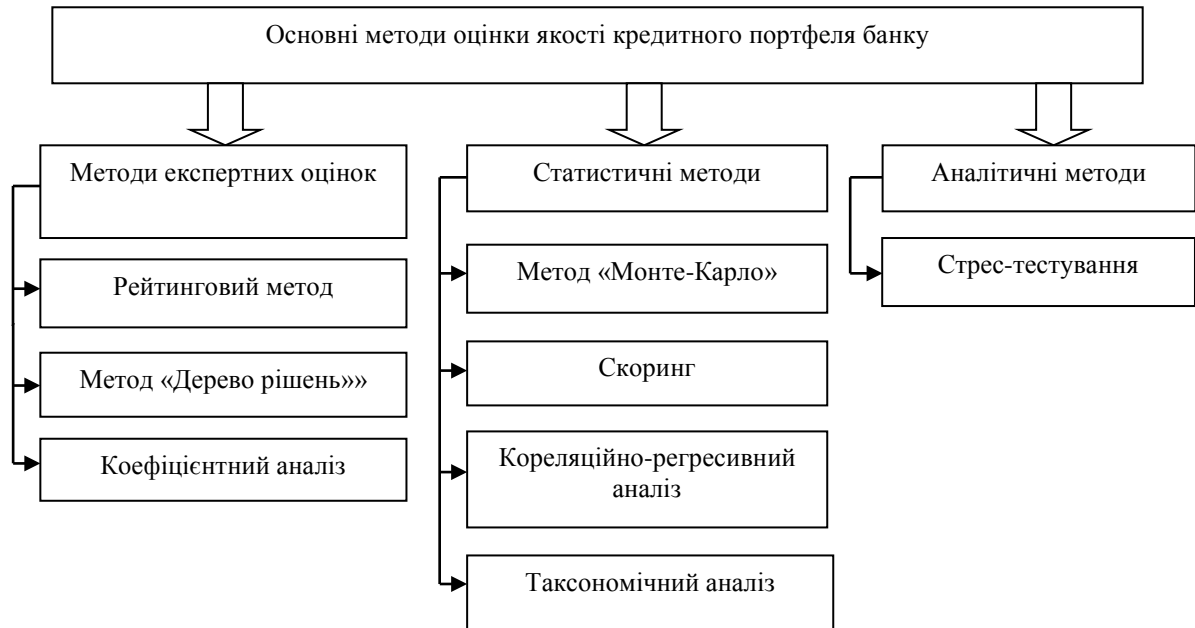

Рис. 1.1. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку

1. Метод експертних оцінок. Виходячи з оцінки, зробленої фахівцями, включає складання узагальнених експертних оцінок. До цього методу відносяться: оцінка рейтингу, кредитоспроможність клієнтів, метод пруденційної банківської системи, обсяг розрахунку ризику по портфелю комерційного банку та визначення розміру резерву, необхідного банку для покриття потенційних втрат від кредитних ризиків.

Складність методу при оцінці сукупного кредитного ризику портфеля виникає при порівнянні розрахункових параметрів зі стандартними значеннями. Оскільки значення деяких розрахованих показників можуть відповідати нормативним критеріям, інші - ні, у цьому випадку треба вибирати загальні показники для визначення рівня ризику [13, с.47].

Різновидом методу експертних оцінок є метод рейтингів, який полягає у тому, що банк за визначеною методикою розраховує рейтинг і і приходиться до висновку кредитного потенціалу позичальника.

Основними методами побудови якісного рейтингового кредитного портфеля, застосованого в міжнародній практиці, є номерна і скоринг-система.

Система нумерації є такою, що кожна група ризиків, що визначається

обмеженим переліком показників, на основі яких відбуваються присвоєння йому кожного пункту кредитного портфеля. Номерна система ґрунтується на експертній думці, що дуже важко визначити кількісно. Це його головний недолік. [2].

Поряд із системою чисел у міжнародній практиці, широко розповсюджена система балів оцінки якості кредитного портфеля комерційного банку. Вона зводиться до одного загального чисельного значення, визначення якого регулюється.

На практиці, беручи до уваги всі позитивні і негативні сторони системи числення і точок, доцільно подивитися на їх комбінації, стати основою для більш досконалої і точної системи оцінки якості кредитного портфеля.

Дерева рішень - це один з методів автоматизованого аналізу даних, коли правила представлені як прогресивна ієрархічна структура, в якій кожен вузол відповідає одному вузлу, що дає рішення [12, с.141].

Обмеженням практичного використання цього методу є вихідна передумова, що проект повинен мати найближчу або розумну кількість варіантів розробки. Метод особливо корисний в ситуаціях, коли приймається рішення, причому прийом в кожний момент часу вона сильно залежить від рішень, прийнятих раніше, і в свою чергу визначає сценарії для далі розвитку. Переваги дерева рішень:

- швидкий процес;
- формування правил в тих областях, де знання зміцнюється, але формалізовано;
- висока точність прогнозу [12, с.141].

Коефіцієнтний аналіз є одним з основних компонентів фінансового аналізу як етап первинної обробки інформації про оцінку об'єкта. Зручність його використання є в основному за рахунок наявності необхідної вихідної інформації та інформаційного змісту, отриманого в результаті значень коефіцієнтів.

Як показав огляд економічної літератури, зарубіжна і вітчизняна

практика показали, що немає чітко регламентованого набору коефіцієнтів для оцінки якості кредитного портфеля. Кожен з авторів визначає композицію, яку ви користувались її суто експертною діяльністю без серйозного обґрунтування, і на основі ковзання, проведеного з використанням коефіцієнтів, можна зробити висновки про якість кредитного портфеля. [10].

2. Статистичні методи оцінки якості кредитного портфеля банку свідчать про те, що вплив ризику на кредитний портфель впливає на його якість. Статистичний метод розрахунку та оцінки ризику кредитного портфеля банку в цілому передбачає розрахунок дисперсії, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації та асиметрія.

Основний статистичний показник значення такої ймовірності (рівень ризику) - стандартне відхилення або коефіцієнт варіації. Розрахунок середньозваженого кредитного ризику, його дисперсія і стандартне відхилення дозволяє відстежувати рівень диверсифікації кредитного портфеля банку.

Статистичний метод оцінки кредитного портфеля банку базується на статистичному аналізі їх даних, пов'язаних з фінансовим станом позичальників за певний період часу. Таке дослідження є основою для рівняння фактичної частоти втрат банку з прогнозованими оцінками.

Як видно з рис. 1.1, група статистичних методів включає метод Монте-Карло, який є методом моделювання для наближеного відтворення реальних явищ. Він поєднує аналіз чутливості (сприйнятливості) та аналіз розподілу точності вхідних змінних. Практичне застосування цього методу продемонструвало широкі можливості його дослідження в умовах невизначеності та ризику. Цей метод дозволяє побудувати модель, мінімізуючи дані, а також максимізувати значення даних, що використовуються в моделі. Побудова моделі починається з визначення функціональних залежностей в реальній системі. Після цього можна виграти кількісне рішення за допомогою теорії ймовірностей і таблиці випадкових чисел.

Перевагою методу є можливість аналізувати та оцінювати різні «сценарії»

реалізації кредитної політики та враховувати різні фактори ризику в рамках єдиного підходу . Цей метод особливо підходить для практичних застосувань, які успішно поєднуються з іншими економічними статистичними методами, а також теорією ігор та іншими методами дослідження операцій. [4, с.121]

Основою кредитного скорингу є вивчення кредитної історії позичальників, які вже отримували позики в минулому, з метою класифікації і визначення надійних і поганих клієнтів. Скоринг - математична модель у вигляді зваженої суми специфічних характеристик влади, яка, виходячи з минулого досвіду, намагається визначити ймовірність того, що конкретний позичальник не поверне позику [14]. Тобто за допомогою скорингу можна оцінити як фінансовий ризик, так і бізнес-ризик.

Одним з можливих методів оцінки кредитоспроможності прізвиська є метод рейтингу позичальника; у пунктах (від 0 до 100), для порівняння рівня надійності підприємств - позичальників між собою, а також зручно для сприйняття [10].

Розробка ефективної моделі скорингу є дуже складним і багатоетапним процесом, так як здійснюється використання великої кількості не тільки кількісних, а й якісних показників.

Є кілька типів підрахунку балів:

кредитний скоринг - оцінка прибутковості позичальників, яка використовується для прийняття рішення про надання кредиту;

оцінка якості обслуговування бору - Клієнт - оцінка ризику рівня існуючих позичальників, що дозволяє клієнтам визначати поведінкові характеристики;

оцінювання відповідно до ймовірності шахрайства - здійснення оцінки ймовірності шахрайства з клієнтами на основі набору ознак операції [14].

Кореляційно-регресійний аналіз - дана методика оцінює статистичні залежності між ознаками, які характеризують окремі соціально-економічні процеси, зокрема якість кредитного портфеля.

Ці методи вирішують дві основні проблеми:

1. пошук загальної картини, залежність від двох (або більше) змінних, пов'язаних з кореляцією, тобто розробка математичної моделі зв'язку (завдання регресійного аналізу)

2. визначення близькості відносини (проблема кореляційного аналізу).

Значення кореляційного аналізу полягає в тому, що воно дозволяє кількісно оцінювати і оцінювати механізм взаємодії факторних ознак, а його параметри використовуються усміхненими як інструмент коригування якості кредитного портфеля [5, с. 144].

Таксономічний аналіз має багато переваг і простий у використанні, оскільки дозволяє вирішити проблему удосконалення багатовимірних об'єктів і процесів відповідно до даного нормативного стандарту. Інтегральний показник використовується для співвідношення об'єктів, що характеризуються великою кількістю ознак, конструкція можлива за допомогою таксономічних процедур. [9, с. 18].

3. Аналітичний метод - це оцінка можливих втрат (рівня ризику) банку. Стрес-тестування - це метод оцінки чутливості портфеля до значних змін макроекономічних показників або до вибрано але можливі події. Це оцінка потенційного впливу на фінансовий стан банку ряду заданих шоків ситуацій, тобто зміни факторів ризику, що відповідають винятковим, але ймовірним подіям. [15].

При організації стрес-тестування можна розділити на кілька основних кроків (табл. 1.2).

Існують різні типи і методи стрес-тестування, в даний час найбільш поширеним методом є аналіз сценаріїв (на основі історичних або гіпотетичних подій). Також аналізується чутливість портфеля активів банку до змін факторів ризику та розраховуються максимальні втрати.

Етапи проведення стрес-тестування

	Сутність етапу	Примітки
1	Перевірка достовірності і актуальності інформації, на основі якої проводиться стрес-тестування.	При цьому необхідно враховувати, що використовувана звітність повинна відповідати критерію послідовності (безперервний ряд звітних даних) і порівнянності (незмінність методики розрахунку показників).
2	Детальний аналіз кредитного портфеля	Проведення ідентифікації ризиків, яким найбільшою мірою піддана кредитна організація.
3	Аналіз ситуації, що склалася, динаміки факторів ризику шляхом визначення зміни їх значень на заданих відрізках часу	При цьому в розрахунок може братися як різниця між максимальним і мінімальним значеннями чинника в межах установленого періоду часу, так і різниця значень на початок і кінець розглядуваного періоду. Надалі в залежності від цілей аналізу при розрахунках використовується або усереднене, або максимальне значення зміни фактору ризику.
4	Формування оцінки можливих втрат у результаті реалізації стресових умов.	У разі виявлення серйозних потенційних загроз керівництвом приймаються відповідні управлінські рішення, коригується політика з управління ризиками, проводиться додаткове хеджування ризиків.
5	Актуалізація параметрів стрес-тесту	З урахуванням зміни ринкової та загальноекономічної кон'юнктури, а також ризикового профілю кредитної організації

У табл. 1.3 наведено методичні підходи різних авторів до оцінки якості кредитного портфеля та їх сутності, що свідчить про те, що в основі більшості опублікованих методів аналізу фінансового стану позичальника лежить фінансове виконання його діяльності.

Таблиця 1.3

Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку

Метод оцінки	Сутність методу	Показники
Метод рейтингів	Кожен банк за визначеною методикою розраховує рейтинг і робить висновок про кредитоспроможності позичальника	Показники фінансового стану позичальника
Метод «Монте-Карло»	Моделювання випадкових процесів за заданими характеристиками. Аналізуються різні варіанти реалізації проекту	Ймовірні характеристики моделювання кредитного ризику

Продовження табл.1.3

1	2	3
Метод «Дерева рішень»	Графічне побудова варіантів рішень, які можуть бути прийняті	Показники ризику кредитного портфеля
Метод аналізу коефіцієнтного	Експертний аналіз динаміки економічних коефіцієнтів, які характеризують кредитоспроможність позичальника шляхом порівняння з середніми показниками по галузі	Показники кредитоспроможності та фінансового стану позичальника
Кореляційно-регресійний аналіз	Встановлення аналітичного вираження залежності між досліджуваними ознаками, показує, як в середньому змінюється кредитний портфель при зміні будь-якого з незалежних показників	Показники діяльності банку за період
Скорингові методи	Скоринг являє собою математичну або статистичну модель, за допомогою якої банк намагається визначити ймовірність повернення кредиту конкретним позичальником на основі кредитної історії	Інтегральний показник кожного клієнта: вік, професія, дохід тощо
Таксономічний аналіз	Вирішує проблеми впорядкування багатовимірного статистичного матеріалу в єдину кількісну характеристику, можливість побудови	Показники ризику доходності кредитного портфеля.
Стрес-тестування	Дозволяє проаналізувати динаміку зміни кількісних показників ризику та оцінити можливі збитки при тій чи іншій стресовій ситуації	Показники ризику кредитного портфеля

Значення інтегрального таксономічного показника залежить від обраного еталонного значення або бази порівняння - це має бути або нормативне значення для відповідного показника, або за критерієм шіп-шах. Зміна інтегрального таксономічного показника є сигналом для реагування та потребує додаткового аналізу - або причин покращення для врахування позитивних результатів управлінських дій в подальшому, або причин погіршення для запобігання їх у майбутньому.

Висновок по розділу 1

При вивченні сутності кредитного портфеля банку було визначення трьох основних наукових підходів до тлумачення цього поняття. Таким чином, вчені першого наукового підходу розглядають кредитний портфель як сукупність виданих кредитів, тим самим враховуючи лише виконання кредитної операції.

Другий підхід, відповідно до інтерпретації сутності кредитного портфеля, розглядає його значення в масштабах загальної діяльності банківської установи як ефективного інструменту управління активами. Третій підхід відображає важливість кредитних операцій на макрорівні, тобто вартість кредитного портфеля реалізується не тільки на рівні банку, а й на національному рівні.

Методичні підходи до оцінки ефективності управління кредитним портфелем банку ґрунтуються на співвідношенні рівня ризику кредитної операції та обсягу доходу за ним. При розробці методології оцінки ефективності управління кредитним портфелем доцільно виконувати наступну послідовність дій: аналіз доходів від кредитних операцій; оцінка кредитного ризику та аналіз ефективності управління кредитним портфелем.

Організація процесу управління кредитним портфелем банківської установи починається з конкретного кредиту, тому керівні принципи повинні враховувати основні етапи кредитування, які включають підготовку, структурування та обслуговування кредиту.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Місце АТ КБ «ПриватБанк» у банківській системі України

ПриватБанк - найбільший в Україні універсальний комерційний банк, який працює за ліцензією Національного банку України № 22 від 5 жовтня 2011 року та зосереджений на обслуговуванні фізичних та юридичних осіб у всіх формах власності. ПриватБанк є членом трьох системних банків України (станом на 1 квартал 2017 року) і має один з найбільших обсягів капіталу та чистих активів серед усіх банків країни. За оцінками експертів журналів Euromoney та Global Finance, ПриватБанк визнаний найкращим українським банком у номінації найкращих банків на ринках, що розвиваються, починаючи з 1999 року.

У банківській системі України ПриватБанк належить до групи нових комерційних банків, т. Зв Банки другої хвилі на відміну від колишніх державних банків першої хвилі. За час свого існування Банк завоював лідируючі позиції на ринку банківських послуг в Україні, збільшивши свою частку на ринку, підвищивши ефективність бізнесу, постійно підвищуючи довіру до нього, підвищуючи конкурентоспроможність та складність постачання банківських продуктів своїм клієнтам. Для досягнення цієї мети нам вдалося співпрацювати у злагодженій банківській команді на основі прогресивної системи управління та передових банківських технологій. Створений у 1992 році, ПриватБанк є лідером банківського ринку в країні та найбільшим банком із внутрішнім капіталом.

Стратегія банку передбачає перехід від обслуговування у відділеннях банку до ідеології навчання клієнтів використанню дистанційного банкінгу.

У 2015 році MasterCard визнала ПриватБанк найбільшим банком у Східній Європі за кількістю випущених карток Maestro / MasterCard. На кінець 2015 року в обігу було приблизно 30 000 000 таких карток ПриватБанку. ПриватБанк також

посідає перше місце в регіоні за купівлею цих карток, забезпечуючи їх прийняття в понад 109 000. Точки продажу [12].

Згідно з класифікацією НБУ, ПриватБанк був визнаний першим системно важливим банком в Україні у 2015 та 2016 роках. В Україні ПриватБанк був визнаний "Банком року-2016", який, на думку провідних фінансових експертів, зміг не тільки адаптуватися до умов бойових дій та економічної нестабільності, але й ініціювати програму відновлення економіки, стимулюючи малі та середній бізнес. За оцінками експертів журналу The Banker, у 2016 році ПриватБанк став одним з небагатьох банків в Україні, який продовжував підтримувати бізнес за допомогою механізмів фінансування для підприємців та самозайнятих людей як за допомогою банківського, так і платформного фінансування. ПриватБанк також бачить перспективи підтримки малих та середніх підприємств за допомогою навчальних програм, інформаційно-консультативної підтримки та адаптації передових цифрових технологій. Станом на 21 грудня 2016 року єдиним власником ПриватБанку є Міністерство фінансів України [12].

2.2. Аналіз основних показників діяльності банку

Аналіз основних показників діяльності банку повинен починатися з оцінки його активів та зобов'язань. Дослідження банківських активів спрямоване на використання аналітичних методик, спрямованих на визначення загальної суми коштів, наявних у банку, їх структури та динаміки в аналітичному періоді [13-15].

Розглянемо динаміку та структуру активів АТ КБ «ПриватБанк» за за 2017-2018 рр. у таблиці 2.1, за 2018-2019 рр. у таблиці 2.2.

Як свідчать дані таблиці 2.1 за 2017-2018 роки бачимо позитивну тенденцію в нарощуванні діяльності банку. Так майно збільшилося на 24380 млн. грн, або на 9,61% за рахунок зростання кредитного портфелю на 10803 млн. грн або на 127,47% та росту інвестиційного портфелю цінних паперів на 53444 млн. грн. (42,19%).

Таблиця 2.1

Динаміка та структура активів АТ КБ «Приватбанк» у 2017-2018 рр., млн.
грн.

Стаття	2017 рік		2018 рік		Відхилення		
	млн. грн	до % підсумку	млн. грн	до % підсумку	абсолютне, млн. грн	відносне, %	структури
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	25300	9.97	27360	9.84	2060	108.14	-0.13
Заборгованість інших банків	2903	1.14		0.00	-2903	0.00	-1.14
Кредити та аванси клієнтам	39335	15.50	50140	18.03	10805	127.47	2.53
Вбудовані похідні фінансові активи	34366	13.54		0.00	-34366	0.00	-13.54
Інвестиційні цінні папери	126676	49.92	180120	64.76	53444	142.19	14.84
Передплата з поточного податку на прибуток	184	0.07	184	0.07	0	100.00	-0.01
Інвестиційна нерухомість	3648	1.44	3340	0.00	-308	91.56	-1.44
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	3376	1.33	3843	1.38	467	113.83	0.05
Інші фінансові активи	2981	1.17	2756	0.99	-225	92.45	-0.18
Інші активи	8815	3.47	8899	3.20	84	100.95	-0.27
Необоротні активи, утримувані для продажу	7186	2.83	1478	0.53	-5708	20.57	-2.30
Всього активів	253740	100	278120	100.00	24380	109.61	0.00

Протягом 2018 року Банку вдалося значно наростити кредитний портфель - на 27%. Незважаючи на таке значне зростання кредитного портфелю, його якість суттєво поліпшилася, завдяки налагодженню процесів управління ризиками: рівень NPL за підсумками 2018 року склав 34,1%. Вартість кредитного ризику у 2018 року також була нижче, ніж у 2017 і склала 2,0%. Разом з тим, у 2018 році Банком було доформовано 6 млрд. грн. страхових резервів.

Станом на 31 грудня 2018 року інвестиційні цінні папери включали довгострокові державні облігації із вбудованим опціоном балансовою вартістю 86 194 мільйона гривень з ефективною ставкою відсотка 9,33-10,24% річних та строками погашення у період з вересня 2028 року по січень 2032 року.

Середньострокові державні облігації були представлені облігаціями деномінованими у доларах США балансовою вартістю 50 мільйонів гривень з ефективною ставкою відсотка 5,48% річних та строком погашення у липні 2019 року. Інвестиційні цінні папери включали довгострокові державні облігації балансовою вартістю 52 586 мільйонів гривень з ефективною ставкою відсотка 8,91-11,13% та строками погашення у період з жовтня 2027 року по грудень 2032 року.

Інвестиційні цінні папери також включали короткострокові державні дисконтні облігації балансовою вартістю 12 441 мільйон гривень з ефективною ставкою відсотка 17,95-22,13% річних та строком погашення у січні - вересні 2019 року.

Але відбулися деякі значні зміни такі як в 2018 році повністю вибули вбудовані похідні фінансові активи на суму 34366 млн. грн. та значно зменшилися необоротні активи, утримувані для продажу на суму 5708 млн. грн. Це пов'язане зі зміною облікової політик банну та переходу до МСБЗ. Станом на 31 грудня 2017 року довгострокові державні облігації із вбудованим опціоном балансовою вартістю 47 444 мільйона гривень з ефективною ставкою відсотка 9,33-10,24% та строками погашення у період з вересня 2028 року по жовтень 2031 року обліковувалися як наявні для продажу. Станом на 31 грудня 2017 року довгострокові державні облігації із вбудованим опціоном балансовою вартістю 7 604 мільйона гривень з ефективною ставкою відсотка 9,33-10,24% та строками погашення у період з січня 2031 року по січень 2032 року обліковувалися як утримувані до погашення.

Активи банку в 2019 році зросли на 31603 млн.грн. або на 11,36% за рахунок зростання кредитного портфеля та грошових коштів. Банк, поряд з іншими державними банками, в 2019 році зберігав своє домінуюче становище на ринку: сукупна частка державних банків становила 55,2% та 61,4% відповідно в чистих активах та фондах фізичних осіб. Одним з основних каталізаторів збільшення чистих активів банківської системи у 2019 році стало збільшення

високоліквідних активів на 82 млрд грн та інвестицій у цінні папери на 58 млрд грн)

Таблиця 2.2

Динаміка та структура активів АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2019 рр., млн. грн.

Стаття	2018 рік		2019 рік		Відхилення		
	млн. грн	млн. грн	млн. грн	до % підсумку	абсолютне, млн. грн	відносне, %	структури
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	27360	9,84	45894	14,82	18534	167,74	4,98
Заборгованість банків		0,00	27116	8,75	27116		8,75
Кредити та аванси клієнтам	50140	18,03	59544	19,22	9404	118,76	1,20
Інвестиційні цінні папери	180120	64,76	152157	49,13	-27963	84,48	-15,64
Поточні податкові активи	184	0,07	2257	0,73	2073	1226,63	0,66
Інвестиційна нерухомість	3340	0,00	3379	1,09	39	101,17	1,09
Основні засоби та нематеріальні активи	3843	1,38	4764	1,54	921	123,97	0,16
Інші фінансові активи	2756	0,99	2210	0,71	-546	80,19	-0,28
Інші активи	8899	3,20	9285	3,00	386	104,34	-0,20
Необоротні активи, утримувані для продажу	1478	0,53	1244	0,40	-234	84,17	-0,13
Всього активів	278120	100,00	309723	100,00	31603	111,36	0,00

Водночас кредитний портфель банківської системи зменшився на 7,6%, головним чином за рахунок зменшення корпоративних кредитів на 97 млрд грн. (10,6%). Роздрібний кредитний портфель збільшився за рік на 10 млрд. грн. (5%).

Збільшення кредитного портфеля Банку (без урахування резервів) склало 9 млрд грн (19%), на що вплинув розвиток кредитування:

а) юридичних осіб на 2,5 млрд грн чистого кредитного портфеля у зв'язку з розвитком традиційних продуктів (овердрафт по кредитних лініях) та інноваційних;

б) фізичні особи (чистий кредитний портфель на 7,5 млрд. грн.), який здійснювався у зв'язку з розробкою карткових продуктів (універсальна картка), іпотечних позик та лізингу.

Станом на 31 грудня 2019 року в Центральному банку Кіпру зберігались обов'язкові резерви на рахунках філії Банку на Кіпрі на загальну суму 81 млн. грн. (на 2018 р 96 млн. грн.) та для кореспондентів на суму 5 млн. грн. Крім того, станом на 31 грудня 2019 року кошти у відділенні Банку на Кіпрі в сумі 1321 млн.грн. зазнавали обмежень у використанні, подібних до обов'язкових резервів, і не були доступні для операційної діяльності.

В 2019 року залишок на рахунку НБУ для забезпечення позики рефінансування, отриманої від НБУ, становив 1 294 млн. грн. Ці кошти були доступні для фінансування повсякденних операцій Банку.

Для визначення очікуваних кредитних збитків Банк оцінює всі фінансові активи, включаючи грошові кошти та їх еквіваленти, а також необхідні резерви на індивідуальній основі, використовуючи рейтинги та показники ймовірності, видані міжнародними рейтинговими агентствами Fitch Ratings, Moody's та Standard & Poor's, які безперервна та довгострокова історія неплатоспроможності.

Згідно з обліковим записом кореспондента в НБУ, контрагент оцінюється з найвищим рейтингом у країні. Довгострокові боргові цінні папери Казначейства із вбудованим опціоном відповідно до умов випуску забезпечують індексацію номінальної вартості за термінами погашення відповідно до змін середньозваженого курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку у місяці, що передував першому випуск місяця до погашення. Дохід від купонів не індексується. Вбудований варіант оплачується разом з основним інструментом.

Станом на 31 грудня 2019 року довгострокові облігації, випущені Державною іпотечною установою на суму 875 млн. грн., класифіковано як фінансові активи з оцінкою кредитних збитків протягом строку дії фінансового інструменту з розрахунковими кредитними збитками протягом 12 місяців. Усі інші інвестиційні цінні папери класифікуються як фінансові активи з розрахунком 12-місячних очікуваних кредитних збитків станом на 31 грудня 2019 та 2018 років.

Станом на 31 грудня 2019 року до складу нематеріальних активів входили внутрішньо сформовані нематеріальні активи балансовою вартістю 329 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2018 року: 110 мільйонів гривень). У період з листопада по грудень 2019 року будівлі були переоцінені до справедливої вартості. Оцінку проводили незалежні оцінювачі з відповідною професійною кваліфікацією та недавнім досвідом оцінки активів аналогічної категорії з подібним географічним розташуванням. Спостережні ринкові ціни стали основою для оцінки будівель.

Динаміка активів банку та кредитного портфелю за останні роки зображена на рис. 2.1, де чітко простежується постійне зростання діяльності банку після 2016 року та націоналізації банку.

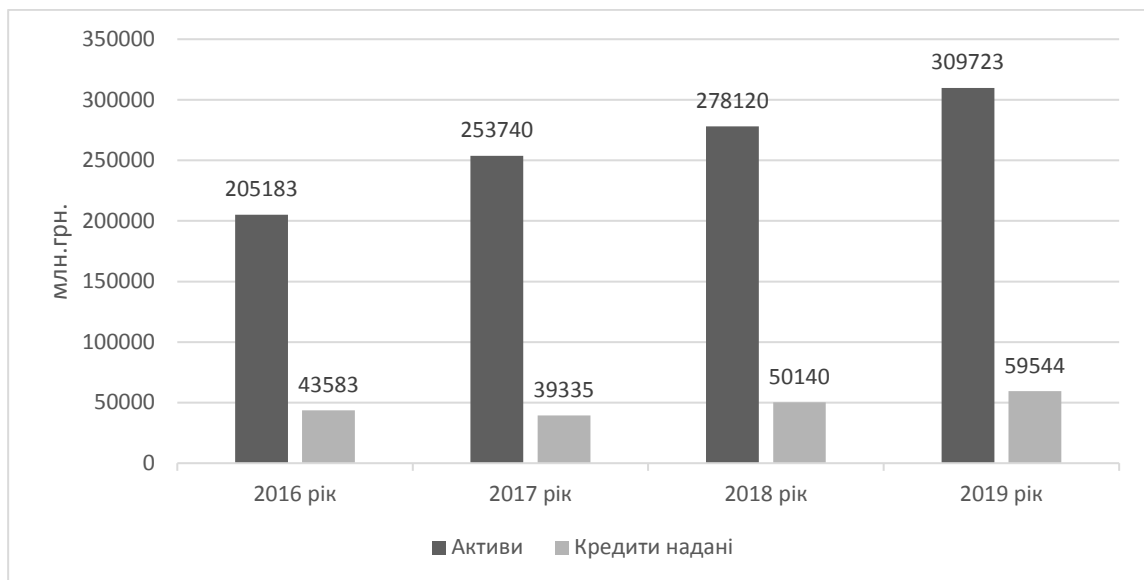

Рис. 2.1. Динаміка кредитного портфеля та загальних активів АТ «ПриватБанк» у 2016 – 2019 рр. , млн. грн.

Підводячи підсумок, можна сказати, що динаміка, склад та структура активів відповідають основним принципам та напрямкам розвитку банку, але розвиток активів додатково вимагає їх коригування у бік збільшення частки позикових та інших інвестиційних портфелів .

Зміни, що характеризують дохідні та неприбуткові активи, свідчать про погіршення їх якості у 2016 році. Також спостерігається тенденція до зменшення частки прибуткових активів (кредитного портфеля) з 67,13% до 24,86%. Ця

ситуація свідчить про те, що банк реструктуризував частину свого кредитного портфеля на загальну вартість 137 082 млн. грн., перш ніж відрахувати нарахування на знецінення станом на 31 грудня 2016 року. Під час процесу реструктуризації Банк змінив валюту позик на гривню, знизив процентні ставки, продовжив строк позик до 2024 і 2025 років, перетворив деякі позики на фінансовий лізинг та змінив заставу. Станом на 31 грудня 2016 року Банк створив нарахування на знецінення цих позик на суму 135 018 млн. грн.

Розвиток банківського сектору в 2019 році також супроводжувався значним збільшенням цифрових послуг та електронних каналів продажів: збільшення кількості активних карток склало 6%, кількість банкоматів у державних банках зросла на 7%; кількість платіжних терміналів зросла з 251,7 до 292,3 тис. штук. Банк продовжує кількісний та якісний розвиток своїх послуг, що сприяє збільшенню кількості активних карток на 4% з 19,6 млн. до 20,4 млн. у 2019 році.

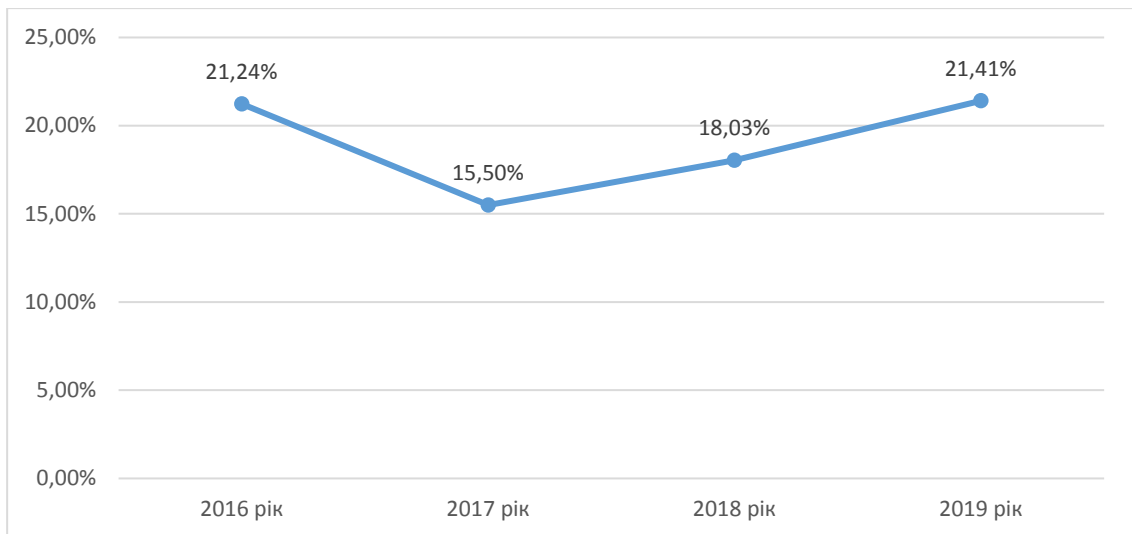

Рис. 2.2. Динаміка питомої ваги кредитного портфеля АТ «ПриватБанк» у загальних активах банку, %

Проаналізувавши активну діяльність АТ КБ «Приватбанк», ми перейдемо до аналізу його власного капіталу та зобов'язань. Починаємо аналіз масштабів діяльності банку з точки зору отримання зовнішніх джерел фінансування його діяльності з визначення частки зобов'язань банку у валюті балансу.

У 2016-2019 рр. Банк значно розширив сферу своєї діяльності, про що свідчить збільшення зобов'язань банку на 27 798 млн грн. тобто на 13,67%, а

капітал банку на 1,777 млн. грн. або 6,91%. Це означає, що збільшення ресурсної бази відбулося як за рахунок позикових коштів, так і в результаті збільшення власного капіталу банку. Це, звичайно, позитивно характеризує роботу банку в цей період. Однак ситуація у 2016 році була абсолютно протилежною. Таким чином, капітал банку зменшився внаслідок непокритих збитків і зафіксував від'ємне значення 882 млн. грн., а зобов'язання зменшились на 23 036 млн. грн., або 10%.

Регулятивний капітал Банку на кінець 2019 року становитиме 19,6 млрд. грн., а коефіцієнт платоспроможності - 17,5% (при > 10%). У 2019 та 2018 рр. результат операцій з акціонером склав 12 174 млн. грн., включаючи чистий прибуток від первісного визнання внутрішніх казначейських облігацій, отриманих від акціонера як внески до статутного капіталу в 2016-2017 рр. За найбільш негативного сценарію рівень достатності капіталу не буде нижчим за нормативний.

Чим вища частка зобов'язань перед клієнтами банку (підприємствами та організаціями) у довгостроковій перспективі, тим вища стабільна частка комерційних банківських коштів, що позитивно впливає на його ліквідність та зменшує залежність від міжбанківських позик. Загалом, підбиваючи підсумки роботи банку щодо залучення коштів, слід звернути увагу на політику банку щодо залучення нових клієнтів, що призводить до збільшення дешевих банківських коштів, та відповідну роботу щодо створення стабільної частини ресурсів банку за рахунок перспективне зобов'язання. Особливу увагу слід приділити реалізації проектів з оплати праці із застосуванням платіжних карток.

2.3. Аналіз кредитного портфелю банку

Основним завданням кредитної роботи банківських установ є створення якісного та вигідного кредитного портфеля для отримання максимального прибутку.

Структура та якість кредитного портфеля банку значною мірою визначає його стабільність, репутацію та фінансовий успіх. Тому банківським установам доводиться аналізувати якість позик, проводити незалежні дослідження великих проектів та кредитної діяльності, виявляти випадки відхилень від законодавчої політики кредитування [16].

Постійний аналіз кредитного портфеля в системі управління банку дозволяє вибрати раціональний варіант розподілу коштів, напрямки кредитної політики банку, пом'якшення ризику, що виникає в результаті диверсифікації позичкових інвестицій, і рішення про доцільність їх цілеспрямованість.

Аналіз кредитного портфеля банку включає вивчення динаміки та структури кредитування з точки зору груп ризику, ступеня захищеності, галузевої структури, форм власності позичальників, а також вивчення динаміки окремих груп, сегментації портфеля. Динаміку обсягів кредитів та авансів клієнтам ПриватБанку за 2016-2019рр [13-15]. представимо даними у вигляді табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів кредитів та авансів клієнтам АТ КБ «ПриватБанк»
станом на кінець року, млн.грн

Найменування статті, млн грн	Рік				Структура, %			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Кошти в інших банках	2410	4516	0	5080	1,17	1,77	0,00	1,79
Кредити, що управляються як окремий портфель	191139	185575	212795	210423	93,16	72,83	76,53	73,99
Кредити та заборгованість юридичних осіб	2639	3479	5648	6639	1,29	1,37	2,03	2,33
Кредити та заборгованість фізичних осіб	31181	43661	63434	67456	15,20	17,14	22,81	23,72
Усього активів	205183	254805	278048	284386	100	100	100	100

Протягом 2016 року, Банк отримав майно за непогашеними кредитами у розмірі 21836 мільйонів гривень станом на 31 грудня 2016 року. У жовтні-листопаді 2016 року Банк реструктуризував частину кредитного портфеля загальною вартістю 137082 мільйонів гривень, до вирахування резерву під знецінення станом на 31 грудня 2016 року. В ході реструктуризації Банк змінив валюту кредитів на гривню, знизив процентні ставки, збільшив термін погашення кредитів до 2024 і 2025 років, конвертував частину кредитів у фінансовий лізинг і змінив заставне майно за кредитами. Станом на 31 грудня 2016 року Банк визнав знецінення за цими кредитами в сумі 135018 мільйонів гривень. Станом на 31 грудня 2016 року за знеціненими кредитами та авансами клієнтам був нарахований процентний дохід у сумі 5 806 мільйонів гривень (.

В 2019, 2018, 2017 та 2016 роках категорія «Кредити, що управляються як окремий портфель» включає в себе непрацюючі кредити, які були видані до 19 грудня 2016 року. На думку керівництва, цей портфель має аналогічні показники кредитного ризику, незалежно від класифікації за галуззю економіки та напрямом комерційної діяльності на дату видачі таких кредитів. В 2018 році банк зазнав збитки 209453 мільйони гривень резерву під очікувані кредитні збитки за цими кредитами (2017 рік - резерву під зменшення корисності - 181 887 мільйонів гривень; 2016 рік: резерву під зменшення корисності - 180 114 мільйона гривень). В 2019 році цей показник склав 236 499 млн.грн.

За 2018 рік кредити та аванси клієнтам, які списані за рахунок резервів сформованих в минулих роках, було відшкодовано в загальній сумі 360 мільйонів гривень включаючи відшкодування 249 мільйонів гривень за кредитними картками, 106 мільйонів гривень за кредитами юридичним особам та 5 мільйонів гривень за кредитами підприємствам малого та середнього бізнесу. Сума відшкодування була кредитована безпосередньо до відрахування на зменшення корисності кредитів та авансів клієнтам.

Зростання обсягів резервів на знецінення кредитів пов'язано із погіршенням якості активів банку та є наслідком зростання рівня ризиків кредитування для банківських установ. Отже, чим більші суми відрахування в

резерви під кредитні ризики одночасно зі зростанням витрат банків на адміністрування проблемних кредитів, тим менш ефективно використовується банківський капітал.

Як видно з даних таблиці кредитний портфель ПриватБанку за 2016 – 2019 рр. зріс на 53,7%, в тому числі кредити, надані юридичним особам зросли на 12,7%, кредити фізичним особам за кредитними картками зросли за аналізований період майже в два рази, іпотечні кредити зросли на 42,8%.

Дані таблиці. 2.3 вказують, що у період 2016–2019 рр. категорія «Позики, керовані як окремий портфель», має найбільшу частку в загальній структурі активів банку. Включає непрацюючі позики, надані до 19 грудня 2016 року, тобто до того, як банк став державним. Починаючи з 2019 року, його частка становить 73,99%, що на 19,11% менше, ніж у 2016 році, банк повинен поступово позбавлятися від цих активів та реструктуризувати їх, оскільки фактично ця стаття збільшує кредитне навантаження, не збільшуючи дохід банку. Частка цього портфеля в загальній структурі активів зменшується, оскільки банк продовжує збільшувати кредити юридичним та фізичним особам, частка яких зросла з 1,29% та 15,20% відповідно з 2016 року до 2,33% та 23,72% . 2019, що свідчить про вдосконалення структури кредитного портфеля банку завдяки використанню ефективних інструментів управління кредитами.

Аналіз структури кредитів за видами економічної діяльності дає змогу визначити галузеву диверсифікацію кредитів порівняно з попередньою звітною датою. Для цього розраховується питома вага вкладених в окремі галузі позик загалом за короткостроковими та довгостроковими позиками, а також у динаміці. Галузева диверсифікація кредитних вкладень повинна сприяти розвитку пріоритетних галузей народного господарства [17, с. 10].

Структурний аналіз проводиться для визначення надмірної концентрації кредитних операцій в одному сегменті, що підвищує ступінь кредитного ризику. Проте надмірна диверсифікація кредитного портфеля створює певні труднощі в управлінні позиковими операціями та може стати причиною банкрутства банку,

тому зарубіжні комерційні банки визначають для себе межі вкладення ресурсів у певний сегмент, тобто застосовують метод лімітування [18].

Кредитна політика банку, заснована на аналізі галузевої структури позик та з урахуванням механізму управління кредитним портфелем банку, повинна забезпечити більш рівномірний розподіл позикових інвестицій між галузями економіки. Як активний учасник банківського ринку, Банк характеризується значною концентрацією кредитного ризику, пов'язаного з іншими фінансовими установами.. [19].

2.4. Аналіз ризику кредитного портфелю банку АТ КБ «Приватбанк»

Основним ризиком кредитної діяльності є кредитний ризик, який супроводжує кредитні відносини з моменту їх укладення та може призвести до негативних наслідків для обох суб'єктів кредитних відносин. Рівень кредитного ризику вимірюється часткою непрацюючих позик у кредитному портфелі позикодавця.

Розмір непрацюючих позик у кредитному портфелі банку є основним показником його якості, але існує проблема з відповідною кількісною оцінкою. За даними Національного банку України, станом на 01.01.2016 проблемний борг зріс на 119,44 млрд грн (тобто в 1,5 рази) порівняно з попереднім роком - з 250,8 млрд грн до 370,24 млрд грн [20], проблемний борг у позиці портфель досяг 22,10%.

За підрахунками експертів фінансових аналітиків, фактичний рівень складності боргу в кредитних портфелях значної кількості банків перевищує 40% [20]. Структуру кредитів досліджуваного АТ КБ «ПриватБанк» за кредитною якістю у 2018 році відображено в таблиці 2.4-2.6.

Дані таблиці. 2.4 засвідчують, що найбільша кількість прострочених та знецінених кредитів у 2018 році знаходиться в групах клієнтів АТ КБ «Приватбанк», які є серед пересічних позичальників. Також значний обсяг наданих позик на суму менше 1 млн. грн. - 36 057 млн. грн., що становить 78,7%

від загальної суми прострочених та знецінених кредитів. Серед цих позик найбільшу частку, аж 99%, становлять позики фізичним особам за кредитними картками.

Таблиця 2.4

Показники кредитного портфелю за кредитною якістю у 2018 р., млн. грн.
(не прострочені та не знецінені кредити)

Показники	Кредити, що управляються як окремий портфель	кредити юридичним особам	кредити фізичним особам	МСП	дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	всього
Не прострочені та не знецінені						
Кредити великим позичальникам		1 266				1 266
Кредити середнім позичальникам		2 003		936	654	3 593
Кредити малим позичальникам		45		2 751	89	2 885
Кредити від 1 до 100 млн. грн.			222		19	241
Кредити менше 1 млн. грн.	1		36057		525	36 583
Прострочені менше ніж 30 днів		17	1051	91	34	1 193
Всього не прострочених та не знецінених кредитів	1	3 331	37330	3 778	1321	45 761

У табл. 2.5 представлені дані про позики в АТ КБ «Приватбанк» разом із оцінкою збитків за кредитами протягом періоду позики у 2018 році. Найбільша кількість таких позик - це позики, що мають прострочені платежі або прострочені менше 30 днів, що вказує на те, що більшість прострочених позик мають можливість переходу на погашені, а не на амортизовані.

Таблиця 2.5

Показники кредитного портфелю за кредитною якістю у 2018 р., млн. грн.
(З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту)

Показник	Кредити, що управляються як окремий портфель	кредити юридичним особам	кредити фізичним особам	МСП	дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	всього
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту						
не прострочені	31	282	322	179	99	913
прострочені менше ніж 30 днів			26	6	1	33
прострочені від 31 до 90 днів		2	567	33	14	616
прострочені більше ніж 90 днів						
Всього	31	284	915	218	115	1 562

Таблиця 2.6

Показники кредитного портфелю за кредитною якістю у 2018 р., млн. грн.
(кредити, визначені як індивідуально знецінені)

Показники	Кредити, що управляються як окремий портфель	кредити юридичним особам	кредити фізичним особам	МСП	дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	всього
Кредити, визначені як індивідуально знецінені (загальна сума)						
не прострочені	13 820	248	157	24	10	14 259
прострочені менше ніж 30 днів	4 435		32	11	4	4 482
прострочені від 31 до 90 днів	201	5	30	7	1	244
прострочені від 91 до 180 днів	157	15	516	38	6	732
прострочені від 181 до 360 днів	5 248	12	657	87	8	6 012
прострочені більше ніж 361 день	188 902	1 753	23797	4 088	148	218 688
Всього індивідуально знецінених кредитів	212 763	2 033	2589	4 255	177	244417

Дані табл. 2.6 показують, що у 2018 році найбільша кількість позик із простроченням понад 361 день була класифікована як керовані позики як окремий портфель на суму 188 902 млн. грн., що становить 77,3%, а також позики фізичним особам та сума таких позик становить 23 797 млн. грн. що становить 9,7% від загальної суми знецінених банківських позик. Серед кредитів для фізичних осіб з обмеженими можливостями найпоширенішими є іпотечні та кредитні картки.

Станом на 31 грудня 2018 року банк визнав збиток у розмірі 209,453 млрд грн у резерві очікуваних кредитних збитків за цими позиками (31 грудня 2017 р.: резерв під знецінення - 181,887 млрд грн, 31 грудня 2016 р. - - 180,114 млрд грн). Цей кредитний портфель класифікується як «Окремий портфель керованих позик» і становить 73% від загального кредитного портфеля банку, 87% - для непрацюючих позик.

Заборгованість під застарілі кредити колишнім акціонерам на кінець 2018 року становила 13,82 млрд грн, прострочена до 30 днів - 4,44 млрд грн, прострочена з 31 до 180 днів - 0,36 млрд грн, прострочена з 181 до 360 днів - 5,25 млрд грн прострочена понад 361 день - 188,9 млрд грн. У 2017 році банк визнав заставу в розмірі 5,61 млрд грн як частину активів, що стали власністю банку, як іпотеку, але в 2018 році він скасував визнання застави та визнав позику, надану клієнту за ця сума та її знецінення всієї балансової вартості.

Структуру кредитів досліджуваного АТ КБ «ПриватБанк» за кредитною якістю у 2019 році відображено в таблиці 2.7. Відповідно до даних, наведених у таблиці. 2.7, банк характеризується активізацією кредитування та збільшенням суми прострочених та нецінових кредитів, що у 2019 році становить 18,46% від загальної суми позик (на 2016 рік - 8,81%) і має показник на рівень 54 486 млн грн (за 2016 рік - 20 075 млн грн). Однак у загальній структурі кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» переважала частка знецінених кредитів, яка становила 90,6% у 2016 році, потім щороку ця частка зменшувалась, але лише за рахунок надання нових позик, і станом на 2019 рік їх частка становила 81,05%.

Структура якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2016–
2019 рр.

Найменування статті, млн грн	Рік				Структура, %			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Непрострочені та незнецінені кредити	20075	32586	45761	54486	8,81	13,74	15,69	18,46
Прострочені, але незнецінені кредити	1350	1725	1562	1448	0,59	0,73	0,54	0,49
Знецінені кредити	206499	202870	244417	239197	90,60	85,53	83,78	81,05
Усього кредитів	227924	237181	291740	295131	100	100	100	100

З іншого боку, номінальна сума знецінених позик внаслідок проведених банком переоцінок зросла з 206 499 млн грн у 2016 році до 244 417 млн грн у 2018 році, а станом на 2019 рік вона становила 239 197 мільйонів гривень. Таким чином, частка непрацюючих позик залишається високою, боржники, які отримали позику у банку безпосередньо перед його націоналізацією у 2016 році, досі не виплачують свої банківські позики, що погіршує якість кредитного портфеля.

Ця тенденція, як правило, присутня у банківському секторі України. Слід зазначити, що частка непрацюючих позик залишається високою, а скорочення відбувається вкрай повільно. Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що кредитам та авансам великим і малим позичальникам з більш тривалою кредитною історією притаманна вища кредитна якість в порівнянні з рештою кредитного портфелю.

Окремі показники діяльності банку за 2016–2019 рр., а саме нормативи кредитного ризику, можна розглянути в табл. 2.8. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента встановлюється з метою обмеження кредитного ризику, що виникає внаслідок невиконання окремими контрагентами своїх зобов'язань, який дорівнює у 2017 р. 5,7%, що на 137% менше, ніж у 2016 р. Норматив максимального розміру кредитного ризику на

одного контрагента в 2019 році має тенденцію до значного зростання, а саме на 11,78%, що свідчить про зростання ризику кредитного портфелю в цьому році, хоча норматив ще в рамках норми.

Таблиця 2.8

Нормативи кредитного ризику, 2016–2019 рр.

Нормативи	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019р.	Нормативні показники
Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (Н7),%	142,17	5,7	4,86	16,64	Не більше 20%
Великі кредитні ризики (Н8),%	1251,39	0,0	0,0	32,04	Не більше 800%

Норматив великих кредитних ризиків встановлюється з метою обмеження концентрації кредитного ризику за окремим контрагентом або групою пов'язаних контрагентів [20] та в 2017 й 2018 роках дорівню 0, що свідчить про відсутність великих кедитних рихиків. Але в 2019 році ситуація значно погіршилась з ризиками великих кредитів, так як норматив зріз з 0% до 32,04%, хоча теж знаходиться в межах норми.

Банк підтримував хороший запас нормативів кредитного ризику у 2017 - 2019 роках. Нормативи Н7 та Н8 Банку не перевищували не тільки граничні значення, встановлені НБУ, але й середні значення цих нормативів по банківській системі України, але негативним є зростання кредитного ризику в 2019 році.

2.5. Аналіз ефективності кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк»

Функціонування кожної системи, включаючи банківську, спрямоване на підвищення її ефективності та забезпечення сталого розвитку. Низький рівень ефективності банків свідчить про обмежені можливості їх розвитку, низьку

конкурентоспроможність, підвищену чутливість до ринкових ризиків, неефективне управління активами та пасивами, а у разі погіршення тенденцій може призвести до серйозних проблем у банках, а несвоєчасні дії можуть призвести до банкрутства. Тому діяльність банків завжди повинна характеризуватися достатнім рівнем ефективності, який важко забезпечити в умовах сильної конкуренції, особливо коли прибутковість банківської діяльності знижується, а впровадження нових банківських технологій та продуктів вимагає збільшення витрат [20].

Оцінка ефективності управління кредитним портфелем банку АТ КБ «Приватбанк» є важливим заходом, оскільки позики є найвигіднішим активом банку. Таким чином, прибуток банківської установи безпосередньо залежить від компетенції управління кредитним портфелем. Основним завданням оцінки ефективності управління кредитним портфелем АТ КБ «Приватбанк» є визначення того, чи забезпечує поточна кредитна діяльність максимально можливу віддачу при мінімальному рівні ризику.

При оцінці ефективності управління кредитним портфелем банку першим кроком є вивчення прибутковості банківської установи щодо кредитної діяльності.

Данні за 2016 рік вказують, що ключовою подією, яка спричинила збиткову роботу Банку, стало нарахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам. Так, якщо за 2016 рік чистий процентний дохід Банку склав 3,891 млрд. грн., то після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам він склав -150,726 млрд. грн., при цьому чистий збиток Банку за 2016 рік склав 176,238 млн. грн. Підсилення негативного результату за 2016 рік відбулось через збиткові операції із вбудованим деривативами та переоцінку іноземної валюти. Втім, оцінюючи роботу Банку у 2016 році, також слід враховувати і позитивні тенденції: ЧПД банку зріс на 40,01%, чистий комісійний дохід Банку збільшився на 62,55%.

Таблиця 2.9

Аналіз ключових статей доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк»

Показник	2016	2017	2018	2019	Відхиле ння 2017	Відхил ення 2018	Відхил ення 2019
Процентні доходи	33255	24 405	30 754	33841	-8850	6349	3087
Процентні видатки	29364	18 374	14 002	14174	-10990	4372	28176
Чистий процентний дохід	3891	6111	16 752	19667	2220	10641	2915
Доходи за виплатами та комісійними	10365	13211	19 590	24575	2846	6379	4985
Видатки за виплатами та комісійними	2205	3 017	4 402	6386	812	1385	1984
Адміністративні та інші операційні витрати	9906	13 988	12194	14815	4082	-1794	2621
Чистий прибуток (збиток) за рік	-176238	378	12 798	32609	176616	12420	19811

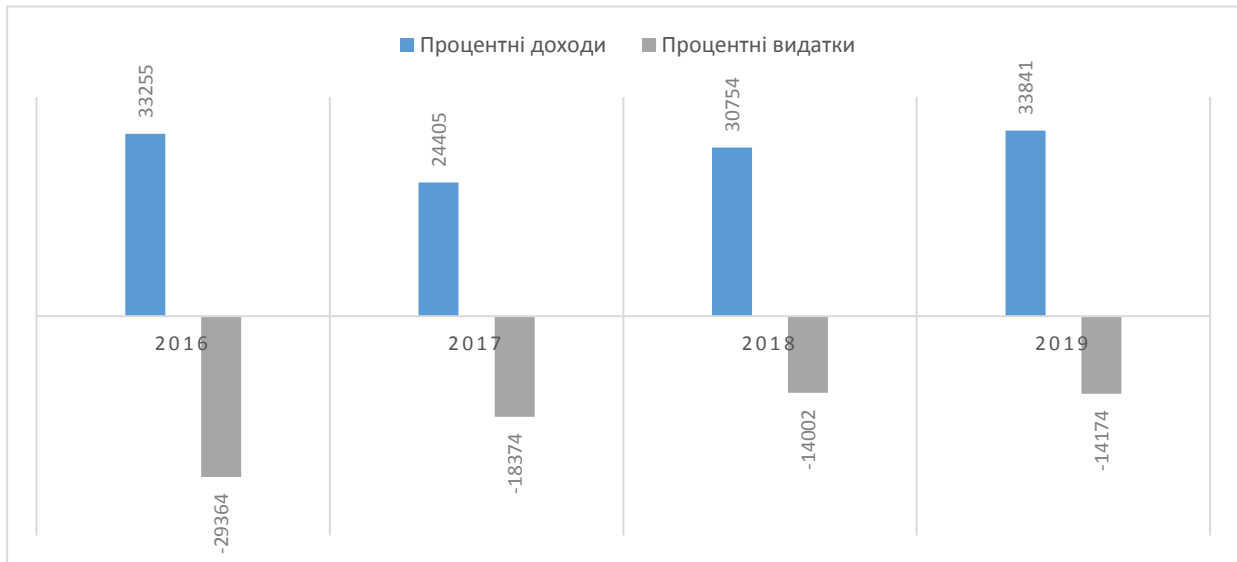

Рис. 2.3. Динаміка процентних доходів та витрат банку

За даними рис. 2.3. можна зробити висновок щодо значного збільшення процентних доходів у 2018 році та подальшого росту в 2019 році. Чистий процентний дохід у 2018 році збільшився максимально у порівнянні з 2017 роком на 10641 млн.грн.; у 2017 році чистий процентний дохід зріс на 2220 млн.грн., а

в 2019 році – лише на 2915 млн грн. Така ситуація є позитивною, проте керівництву банку необхідно у подальшому забезпечити підвищення чистого процентного доходу, за для зменшення ризику отримання збитків.

Досягнення таких високих показників стало можливим завдяки продовженню роботи щодо підвищення відсоткової маржі по банківським продуктам. За підсумками 2019 року відсоткова маржа склала 4,0%. Зберігаючи дохідність активних операцій, Банку вдалося значно скоротити вартість пасивів. Завдяки лідерству Банку по безготівковим та касовим розрахункам, Банк збільшив комісійний дохід на 48% до 19,6 млрд. грн в 2018 році та на 25% в 2019 році до 24,5 млрд. грн. Комісії формують значну частину прибутку Банку та виступають важливим фактором стійкості бізнесової моделі: чистий комісійний прибуток Банку на 109% покриває адміністративні витрати.

Банк завершив 2018 рік з прибутком 12,8 млрд грн, а 2019 рік – з прибутком 32,6 млрд. грн, що є максимумом в історії Банку та зумовило найбільший за останні п'ять років прибуток банківської системи України.

2.6. Оцінка якості кредитного портфелю

До групи показників, що дають змогу оцінити ризик кредитного портфелю можна віднести такі.

- коефіцієнт покриття кредитного портфелю власним капіталом банку:

$$K_{BK} = \frac{BK}{KP} \quad (2.1)$$

Цей показник характеризує якість кредитного портфелю з точки зору захисту капіталу та показує, скільки коштує власний капітал на одну гривню позики.

- коефіцієнт якості кредитного портфелю:

$$K_{JK} = \frac{\text{Резерв для покриття від можливих витрат від кредитних операцій}}{\text{Кредитний портфель}} \quad (2.2)$$

Співвідношення характеризує якість кредитного портфеля з точки зору ризику та показує частку позик, класифікованих за рівнем ризику, в загальному кредитному портфелі банку.

- коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку

$$K_{пвк} = \frac{\text{Резерв для покриття від можливих витрат від кредитних операцій}}{\text{ВК}} \quad (2.3)$$

Цей коефіцієнт характеризує якість кредитного портфеля банку завдяки його захисту власним капіталом банку;

- коефіцієнт проблемних кредитів показує частку проблемних кредитів у кредитному портфелі банку:

$$K_{пк} = \frac{\text{Проблемні кредити}}{\text{КП}} \quad (2.4)$$

Цей коефіцієнт характеризує частку непрацюючих позик у загальному кредитному портфелі. Збільшення темпів зростання цього коефіцієнта свідчить про підвищення рівня кредитного ризику та неефективне управління кредитним портфелем банку. [22].

До показників, що дають змогу оцінити дохідність кредитних операцій можна віднести такі:

- коефіцієнт дохідності кредитного портфеля:

$$K_{\partial} = \frac{\text{Відсотковий дохід банку}}{\text{КП}} \quad (2.5)$$

Цей показник характеризує дохідність інвестицій у кредитний портфель і показує, скільки доходу отримує банк від кожного кредиту в гривні. Його застосування дозволяє провести порівняльний аналіз прибутковості різних сфер інвестування банківських коштів (наприклад, у цінні папери, лізинг тощо) та оптимізувати сфери їх використання, віддаючи перевагу найбільш вигідним. Для розрахунку цього показника враховується фактична сума доходу, отриманого від кредитних операцій. Для більш точного розрахунку його можна скоригувати на величину збитків від списання безнадійної заборгованості в аналізованому періоді.

- коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:

$$K_{пко} = \frac{ЧД\%}{КП} \quad (2.6)$$

Цей показник показує, скільки процентного доходу припадає на одну гривню коштів, розміщених у кредитному портфелі. Збільшення темпів зростання цього коефіцієнта відносно темпів зростання рентабельності кредитного портфеля свідчить про підвищення ефективності кредитної політики банку [23].

Таблиця 2.10

Показники для розрахунку ризику кредитного портфеля АТ КБ
«ПриватБанк»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019р
Кредитний портфель	43582	39335	50140	59544
Власний капітал	-882	24793	31464	54529
Резерв для покриття від можливих витрат від кредитних операцій	184341	198846	241796	236499
Проблемні кредити	206498	177385	229169	244419
Процентний дохід банку	33255	24405	30754	33841
Чистий відсотковий дохід	3891	6111	16752	19667

Розрахуємо показники, що дають змогу оцінити ризик кредитного портфеля. Якість кредитного портфеля з погляду його захищеності власним капіталом і показує, що у 2016 році 2 копійки власних коштів банку не відшкодовували одну гривню виданих кредитів. З 2017 року ситуація з якості кредитного портфелю покращилася та вже 63 копійки власних коштів банку припадали на одну гривню виданих кредитів. У 2018 році ситуація з якістю кредитів залишилася на тому ж рівні. В 2019 році простежується підвищення якості кредитного портфелю з точки зору захищеності його власним капіталом, майже 1 грн власного капіталу покриває 1 грн кредитного портфелю.

Динаміка коефіцієнта якості кредитного портфеля показує зростання рівня ризику в загальній сумі кредитного портфеля банку в 2017 році та зниженням його в 2018 році з подальшим зниженням в 2019 році.

Таблиця 2.11

Коефіцієнти ризику та дохідності кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2017	Відхилення 2018	Відхилення 2019
коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку	-0,020	0.630	0.628	0,916	0.65	-0.003	0,288
коефіцієнт якості кредитного портфеля	4,230	5.055	4.822	3,972	0.83	-0.23	-0,85
коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку	-209,00	8.02	7.685	4,337	217.02	-0.34	-3,35
коефіцієнт проблемних кредитів показує частку проблемних кредитів у кредитному портфелі банку:	4,738	4.510	4.571	4,105	-0.23	0.06	-0,47
коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0,763	0.620	0.613	0,568	-0.14	-0.01	-0,05
коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0,089	0.155	0.334	0,330	0.07	0.18	0,004

Коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку характеризує якість кредитного портфеля банку з погляду його захищеності власним капіталом банку; тобто у 2016 році власний капітал не покриває резерв для покриття від можливих витрат від кредитних операцій. В 2017 році показник значно збільшився на 217 пунктів та стабілізувався на цьому рівні в 2018 році з незначним коливанням. В 2019 році відбулося його зниження на 3,35 пункти, що свідчить про зростання власного капіталу більш швидкими темпами ніж резерви

Спостерігаємо поступове зменшення темпів зростання коефіцієнту проблемних кредитів з 4,78 у 2016 році до 4,105 у 2019 році, що свідчить про

зменшення рівня кредитного ризику та більш ефективне управління кредитним портфелем банку.

Динаміка коефіцієнта доходності кредитного портфеля трохи зменшується, що є не достатньо позитивним результатом, тобто банк отримує доходів 76 копійок у 2016 році з кожної гривні виданих кредитів, а вже в 2018 році – 61 копійку з кожної гривні виданих кредитів, а в 2019 році – 56 копійок.

Зменшення темпів зростання коефіцієнта прибутковості кредитних операцій у 2016 році 0,089 порівняно з темпами зростання коефіцієнта доходності 0,763 кредитного портфеля свідчить про неефективну кредитну політику банку. У той час як у 2019 році зниження доходності кредитного портфелю не спричинило зниження прибутковості кредитних операцій, що пов'язане зі зменшення витрат за депозитами а не з ефективним управлінням кредитами.

На рисунку 2.4 відображена динаміка показників ризику та доходності.

Рис. 2.4. Динаміка показників якості кредитних операцій АТ КБ «Приватбанк»

Тому для підвищення ефективності кредитування АТ КБ «ПриватБанк» слід звернути увагу на вдосконалення кредитної політики банку, оптимізацію власного кредитного портфеля шляхом вдосконалення його структури за

рахунок зменшення частки нестандартних позик; накласти обмеження на концентрацію кредитного портфеля; проведення періодичного та повного контролю кредитної документації, надання достовірної інформації про поточний стан клієнта та перспективи його розвитку; вдосконалення навичок банківських працівників у роботі над ефективним контролем та прослуховуванням кредитного процесу.

Висновки по розділу 2

АТ КБ «Приватбанк» є найбільшим універсальним міжрегіональним банком України, який орієнтований перш за все на платіжні операції для населення і юридичних осіб усіх організаційно-правових форм. Досліджуючи стан кредитування АТ КБ «Приватбанк» слід відзначити негативні тенденції після націоналізації банку в 2016 році, які уособлюють у собі різке зниження розміру кредитного портфелю банківської установи.

Як видно з проведеного аналізу кредитний портфель ПриватБанку за 2016 – 2019 рр. зріс на 53,7%, в тому числі кредити, надані юридичним особам зросли на 12,7%, кредити фізичним особам за кредитними картками зросли за аналізований період майже в два рази, іпотечні кредити зросли на 42,8%.

У період 2016–2019 рр. категорія «Позики, керовані як окремий портфель», має найбільшу частку в загальній структурі активів банку. Включає непрацюючі позики, надані до 19 грудня 2016 року, тобто до того, як банк став державним. Починаючи з 2019 року, його частка становить 73,99%, що на 19,11% менше, ніж у 2016 році, банк повинен поступово позбавлятися від цих активів та реструктуризувати їх, оскільки фактично ця стаття збільшує кредитне навантаження, не збільшуючи дохід банку. Частка цього портфеля в загальній структурі активів зменшується, оскільки банк продовжує збільшувати кредити юридичним та фізичним особам, частка яких зросла з 1,29% та 15,20% відповідно з 2016 року до 2,33% та 23,72% . 2019, що свідчить про вдосконалення

структури кредитного портфеля банку завдяки використанню ефективних інструментів управління кредитами

У процесі дослідження кредитного портфеля було виявлено дещо неоптимальну його структуру в розрізі ступенів ризикованості за кредитними операціями та галузевою структурою. Аналіз кредитного портфеля АТ КБ "ПриватБанк" підтверджує його низьку якість: більшу частину кредитного портфеля складають непрацюючі позики, видані до його націоналізації, їх частка все ще залишається досить високою, що негативно позначається на кредитному портфелі. Розрахований коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем показує пряму залежність між рівнем непрацюючих позик у банку та ефективністю управління ними, про що свідчать розрахунки коефіцієнта. Це призводить до розробки нових напрямків кредитної політики, спрямованих на зменшення ризику кредитного портфеля та підвищення його прибутковості.

Керівництво банку повинно вжити відповідних заходів для реструктуризації його кредитного портфеля, щоб забезпечити виплату позик та підвищити ефективність кредитних операцій банку. Ефективним способом підвищення ефективності кредитних операцій є запровадження організаційної структури кредитного процесу, яка базується на розподілі функцій між працівниками банку, обробці кредитних проектів та їх розрахунку між окремими підрозділами. Це суттєво вдосконалив систему внутрішнього контролю всіх ризиків, властивих кредитним операціям, що в свою чергу знизить їх рівень. Крім того, для подальшого виявлення нових резервів для збільшення кредитування або потенційних проблем, які можуть призвести до негативних наслідків, банку потрібна якісна оцінка свого ринкового становища. Тому покращення та підвищення якості кредитної оцінки банку розглядається як один з головних факторів диверсифікації банківської діяльності та підвищення якості кредитних операцій. Наслідком цього неминуче стане вдосконалення структури кредитного портфеля та зменшення суми безнадійної заборгованості.

В наступному розділі дипломної роботи буде запропоноване планування показників ефективної кредитної політики.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ ТА ЙОГО ЯКОСТІ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Планування кредитних ресурсів АТ КБ «Приватбанк» за допомогою методів статистичного прогнозування

У теорії та практиці в процесі прогнозування фінансових показників часто використовується методологія екстраполяції, при якій висновки про значення прогнозних показників у майбутніх періодах робляться на основі вивчення їх динаміки у попередні періоди. Суттєвим елементом є побудова та аналіз динамічних рядів, які класифікують значення показників у часі в певні періоди та описують динаміку їх розвитку. Наголошуємо, що аналіз ряду динаміки показника є суто описовим та не пояснює причин змін у тренді.

Методи екстраполяції застосовуються при відносно стабільному розвитку (або окремих показників його діяльності) або при виникненні сезонних або циклічних коливань з чітко вираженою тенденцією. Тенденція розуміється як довгострокова тенденція зміни економічних показників в економічному прогнозуванні. Якщо розвиток показників фінансово-господарської діяльності в попередні періоди характеризується значною нестабільністю та великими коливаннями фінансових показників, неможливо буде екстраполювати їх на майбутні періоди, а тому застосовувати відповідні методи недоцільно.

Екстраполяція - це вивчення стабільних та сучасних тенденцій економічного розвитку та їх перенесення в майбутнє.

Мета такого прогнозу - показати, яких результатів можна досягти в майбутньому, якщо ми підходимо до нього з тією ж швидкістю або прискоренням, що і в минулому.

Прогноз визначає передбачувані можливості економічного розвитку, виходячи з гіпотези, що основні чинники та тенденції минулого періоду залишаться в межах прогнозованого періоду або що можна обґрунтувати та

врахувати напрямок їх змін у майбутньому. Подібна гіпотеза висувається на основі інертності економічних явищ та процесів.

При прогнозуванні екстраполяція використовується вивчення часових рядів. В умовах динамічних змін в економіці зростає потреба у своєчасній адаптації, а також в оперативних та ефективних управлінських рішеннях. Своєчасне реагування на проблему забезпечується прогнозуванням та розробкою фінансових планів. Високий ступінь невизначеності в економіці вимагає кардинального перегляду технологій для розробки планів та постійного вдосконалення.

На основі даних розділу 2 та фінансової звітності побудуємо графік динаміки кредитного портфеля на підставі різних ліній тренду на 2020 рік.

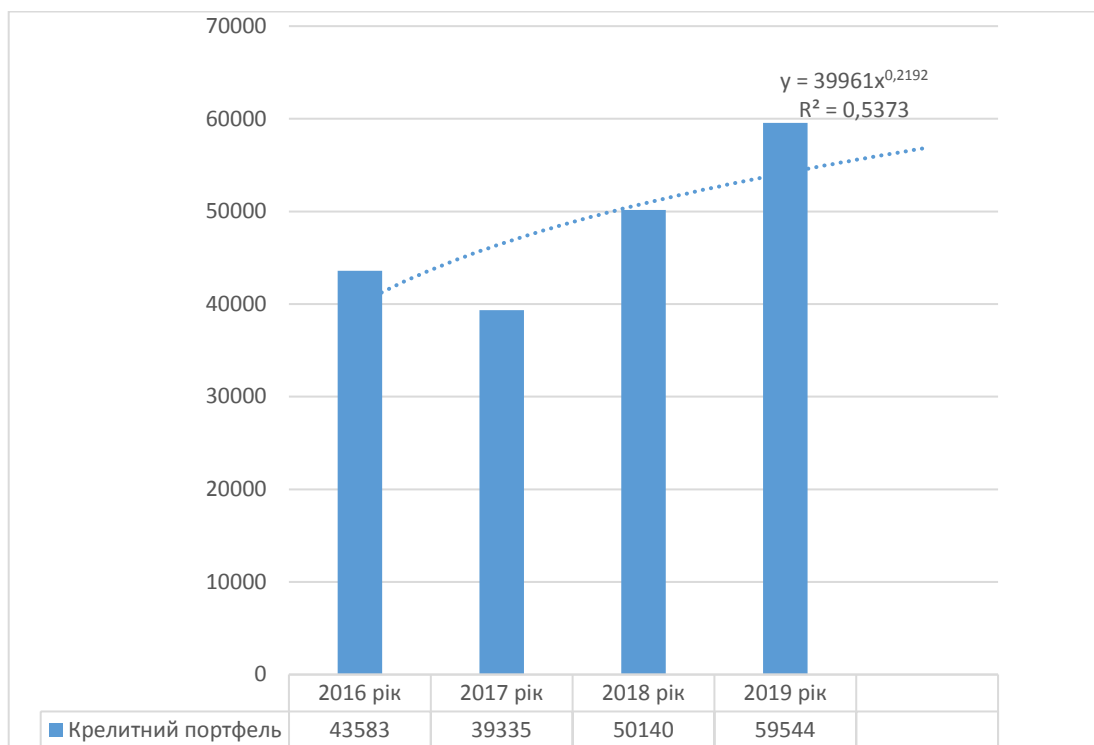

Рис 3.1. Прогноз розмірів кредитних операцій АТ КБ «Приватбанк» на основі ступеневого тренду

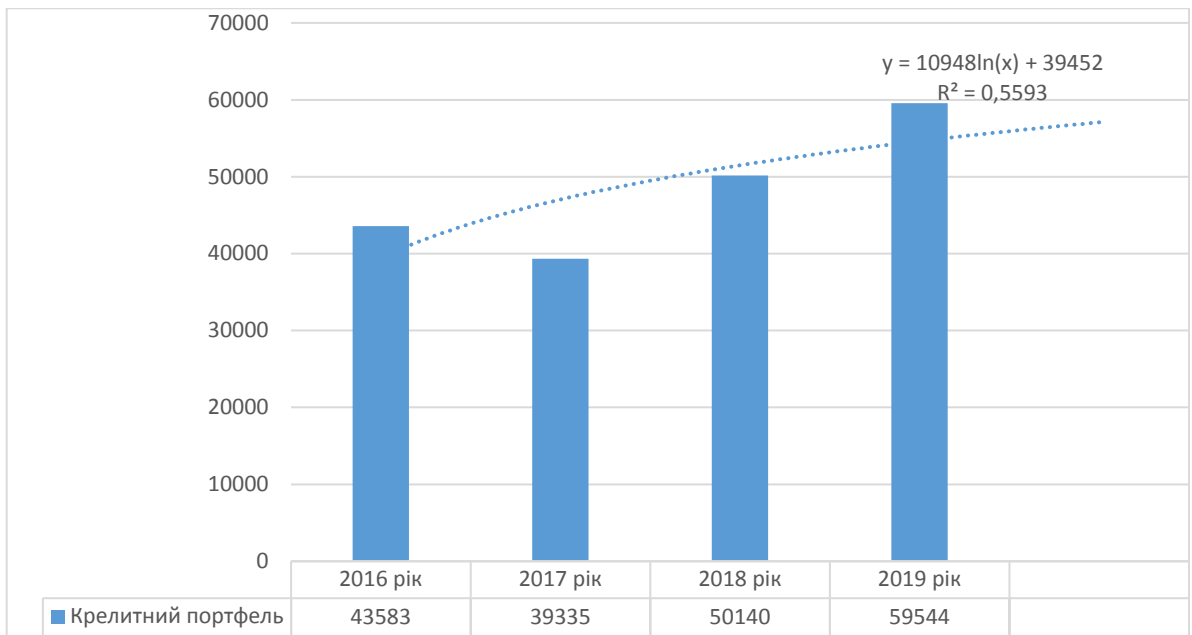

Рис.3.2. Прогноз розмірів кредитних операцій АТ КБ «Приватбанк» на основі логарифмічного тренду

Побудуємо графік динаміки кредитного портфеля на основі поліноміального тренду.

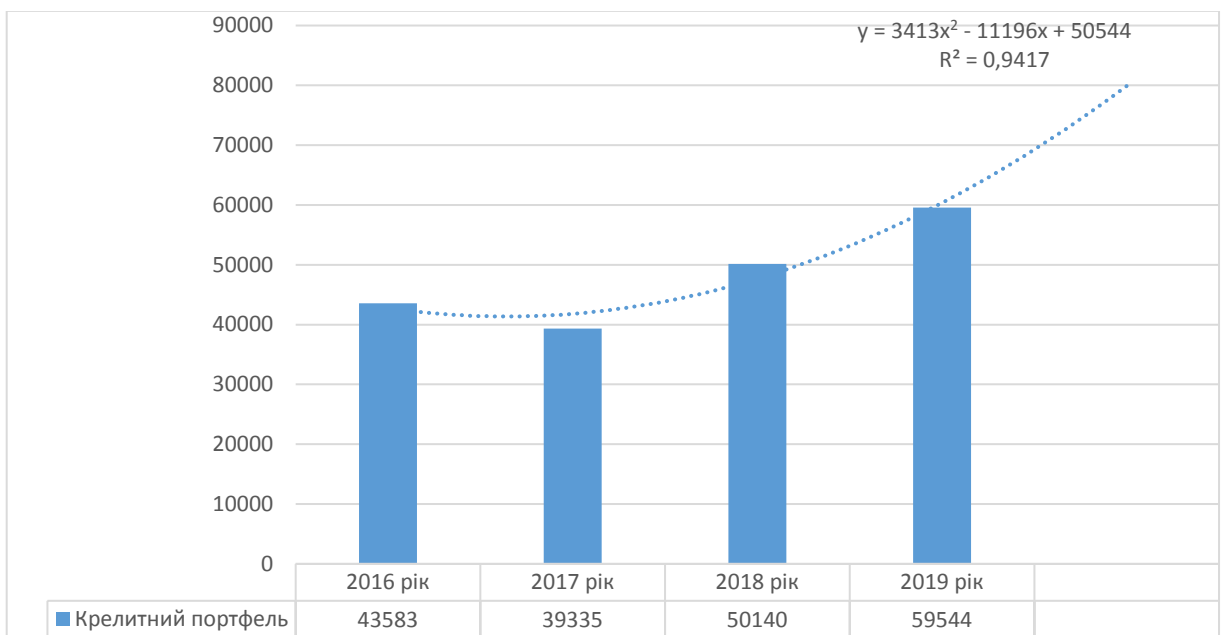

Рис. 3.3. Прогноз розмірів кредитних операцій АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду

Аналізуючи дані, видно, що значення апроксимаційної надійності R^2 (коефіцієнт, що характеризує прогнозовану надійність коливається від 0 до 1 і повинен бути максимально наближений до одиниці) є максимальним при

побудові поліноміального тренду і дорівнює одиниці . Тому прогноз розміру кредитного портфеля повинен ґрунтуватися на цій тенденції. Отримані дані занесемо в таблицю 3.1

Таблиця 3.1

Розрахунок прогнозних показників кредитного портфелю за різними варіантами прогнозу з використанням даних за останні 4 роки

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Прогноз за поліноміальною лінією тренду	Прогноз за логарифмічною лінією тренду	Прогноз за ступеневою лінією тренду
Кредитний портфель	43583	39335	50140	59544	79914	57072	56865

Отже, за отриманим прогнозом, у 2020 році величина кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» може з ймовірністю до 54% знизитися на -2678 млн. грн., що відповідає найгіршому варіанту прогнозу за ступеневою лінією тренду. Позитивний прогноз на 2020 рік з ймовірністю 94% показує поліноміальна лінія тренду, відповідно до чого кредитний портфель може зрости на 20370 млн. грн. до 79914 млн. грн.

Зростання кредитного портфелю з більшою долею ймовірності може призвести до погіршення якості кредитного портфелю за рахунок підвищення його ризику. Тому наступним прогнозом доцільно здійснити прогноз нормативу кредитного ризику та прогноз показників якості кредитного портфелю.

3.2. Планування якості кредитних ресурсів АТ КБ «Приватбанк» за допомогою методів статистичного прогнозування

Показники, за якими буде здійснено прогнозування зведено у таблицю 3.2., при чому при прогнозуванні будемо використовувати лише дані за останні три роки, коли банк є державним з метою моделювання поточної внутрішньої та зовнішньої середовища функціонування банку.

Таблиця 3.2

Показники оцінки якості кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019 р.
коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку	-0.02	0.630	0.628	0,916
коефіцієнт якості кредитного портфеля	4.23	5.06	4.82	3,97
коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0.763	0.62	0.61	0,568

В таблиці 3.3 представлені данні щодо отриманих рівнянь за різними варіантами прогнозу.

Таблиця 3.3

Рівняння оцінки якості кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк» за різними варіантами прогнозу

Показники	Прогноз за поліноміальною лінією тренду	Прогноз за логарифмічною лінією тренду	Прогноз за лінійною лінією тренду
коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку	$y = -0,0905x^2 + 0,733x - 0,6153$ $R^2 = 0,9053$	$y = 0.627\ln(x) + 0.0382$ $R^2 = 0.8643$	$y = 0.3238x - 0.2349$ $R^2 = 0.7468$
коефіцієнт якості кредитного портфеля	$y = -0,4189x^2 + 1,994x + 2,677$ $R^2 = 0,9873$	$y = 0.6094\ln(x) + 4.3386$ $R^2 = 0.6331$	$y = 0.2962x + 4.1101$ $R^2 = 0.4847$
коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	$y = 0,0244x^2 - 0,181x + 0,911$ $R^2 = 0,9296$	$y = -0.144\ln(x) + 0.7514$ $R^2 = 0.894$	$y = -0.0748x + 0.8152$ $R^2 = 0.7854$

Таким чином, аналіз рівнянь прогнозу показав, що найбільший рівень достовірності прогнозу має прогноз за допомогою поліноміального тренду, при якому рівень апроксимації дорівнює більше 0,9. Тому на рисунках 3.4-3.6

відображений прогноз показників якості кредитного портфелю за поліноміальним трендом .

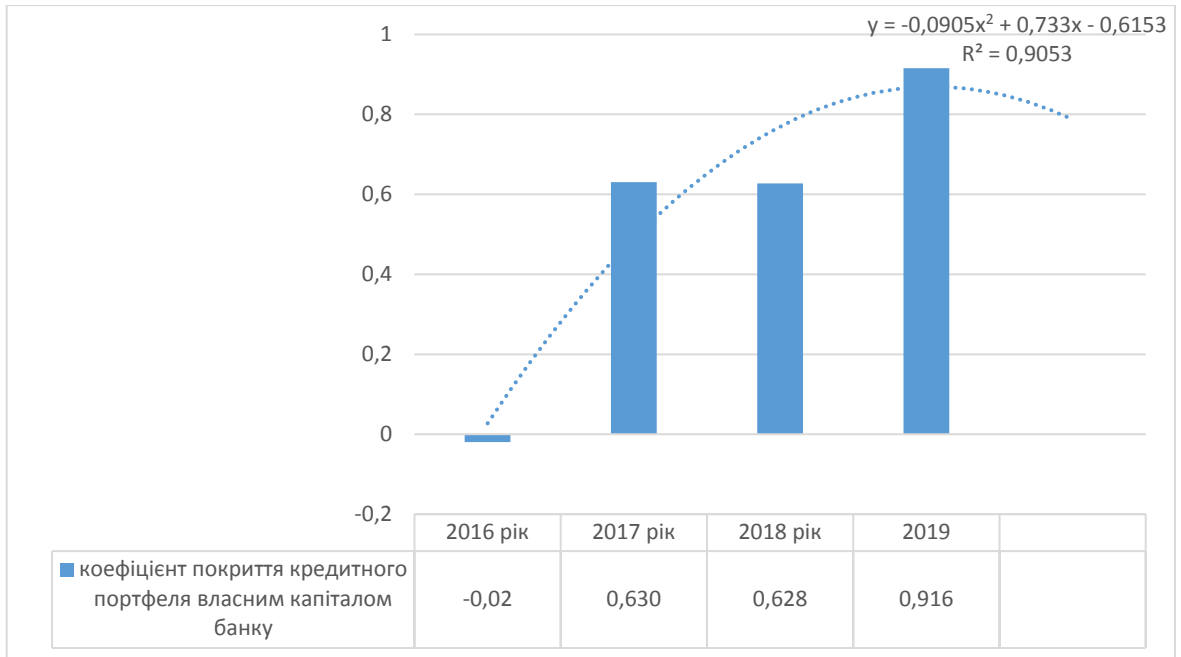

Рис. 3.4. Прогноз коефіцієнта покриття кредитного портфеля власним капіталом банку АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду

Прогноз коефіцієнта покриття кредитного портфеля власним капіталом банку показав, що за поліноміальним методом прогнозу показник має зниження значення, тобто прогнозується зниження суми власного капіталу банку на наступний період.

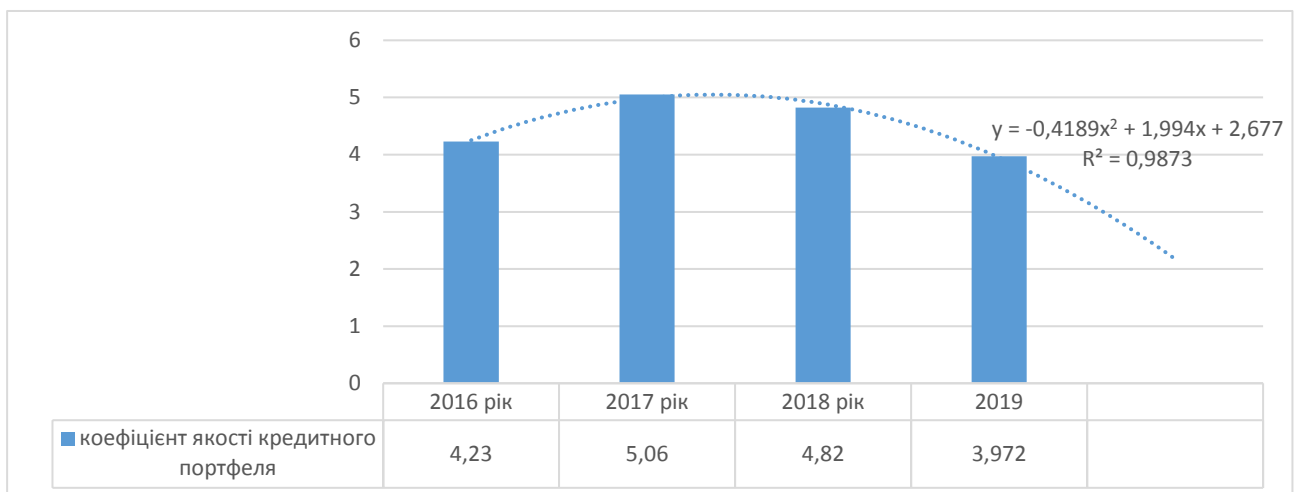

Рис 3.5. Прогноз коефіцієнта якості кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду

Прогноз коефіцієнта якості кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду показав можливе зниження показника в 2020 році, що можливо за рахунок зниження кількості проблемних кредитів під які формуються резерви.

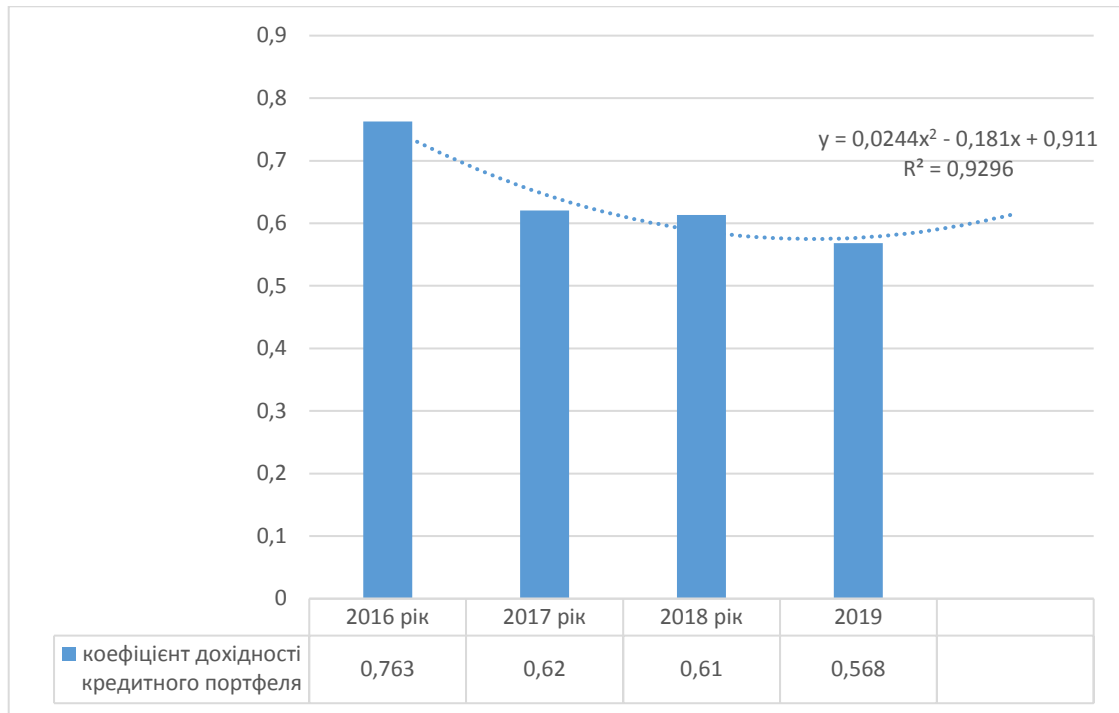

Рис 3.6. Прогноз коефіцієнта доходності кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду

Прогноз коефіцієнта доходності кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» на основі поліноміального тренду дає сподівання щодо зростання процентних доходів за наданими кредитами.

В таблиці 3.4 наведений розрахунок прогнозних показників якості кредитного портфелю за різними варіантами прогнозу на 2020 рік.

Таким чином, прогноз основних показників якості кредитного портфеля показав, що банк може підвищити рівень кредитного портфеля, але значення коефіцієнтів досить суперечливі, що зумовлено недостатніми періодами прогнозування та різкою зміною політика та власник банку. Тому для покращення якості кредитного портфеля необхідно пропонувати відповідні дії.

Таблиця 3.4

Розрахунок прогнозних показників якості кредитного портфелю за
різними варіантами прогнозу

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019 р.	Прогноз за поліноміаль ною лінією тренду	Прогноз за логарифміч ною лінією тренду	Прогноз за лінійною лінією тренду
коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку	-0.02	0.630	0.628	0,916	0,79	1,05	1,88
коефіцієнт якості кредитного портфеля	4.23	5.06	4.82	3,97	2,17	5,32	5,42
коефіцієнт доходності кредитного портфеля	0.763	0.62	0.61	0,568	0,62	0,52	0,44

Отримані прогнозні результати дають можливість зробити такі висновки:

- негативним моментом є можливість отримання меншого значення коефіцієнту покриття кредитного портфеля власним капіталом банку 2020р. на рівні 0,79, що можливо при зростання непокритих збитків банку, але інші показники прогнозу маєть позитивне значення та тенденцію до зростання;

- збільшення коефіцієнта якості кредитного портфеля свідчить про підвищення ризиковості кредитних операцій банку;

- можливість зростання коефіцієнтів доходності кредитних операцій у 2020 році 0,62 і частки відсоткових доходів у загальній сумі доходів свідчить про необхідність розробки заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління кредитним портфелем банку.

3.3. Заходи щодо підвищення якості кредитного портфеля комерційного банку

Банк АТ КБ «Приватбанк» швидко реагує на збільшення простроченої заборгованості збільшенням частки резервів під можливі збитки за кредитами, що в свою чергу призводить до зростання прибутку.

Відповідно, необхідно розробити заходи щодо зменшення безнадійної заборгованості комерційного банку. Ці заходи повинні призвести до:

- зменшення розміру резерву на можливі втрати боргу;
- збільшити прибуток комерційного банку;
- зміни якості кредитного портфеля, що покращить його якість.

У таблиці представлені заходи, спрямовані на підвищення якості кредитного портфеля комерційного банку. 3.5. Впровадження цих шляхів у діяльність комерційного банку АТ КБ «Приватбанк» у комплексі покращить якість кредитного портфеля.

Таблиця 3.5

Заходи щодо підвищення якості кредитного портфеля комерційного банку

Заходи	Коротка характеристик	Результат
Лімітування одного або групи позичальників	Обмежити кредитування великих сум на більший термін, та підтримувати кредитування менших сум на менші терміни	Зниження втрат внаслідок концентрації якогось з видів ризику в сукупному кредитному портфелі
Страховання кредитів в разі настання банкрутства підприємства	Страховання ризиків неповернення по позичкової і прирівняної до ній заборгованості	Страховання кредитів в разі настання банкрутства підприємства
Переглянути систему страхування позичок	Розширити спектр виплати страхового збитку	Підвищить привабливість страхового пакета

Таким чином, комплекс заходів охоплює основні види робіт: запровадження системи управління кредитним ризиком та вдосконалення

існуючих методів зменшення кредитного ризику. Зменшення кількості прострочених позик дозволить комерційному банку знизити процентні ставки за позиками, що буде явною конкурентною перевагою перед іншими банками.

Управління кредитним ризиком включає в себе кілька етапів (табл.3.6).

Також на всіх стадіях управління простроченою заборгованістю, особливо на превентивному і досудовому необхідно, щоб процес моніторингу стану кредитного портфеля і відстеження простроченої заборгованості, а також інші рутинні операції стали повністю автоматизованими. При поточному моніторингу можна виявити фактори небезпеки, які сигналізують про зниження якості кредиту:

- несвоєчасне погашення позичальником суми основного боргу і відсотків згідно з умовою кредитного договору;
- погіршення фінансового стану позичальника (несвоєчасне подання фінансової звітності, зниження фінансового прибутку і т.д.);
- погіршення стану предмета застави;
- поява проблем з податковими органами;
- зниження зовнішнього рейтингу позичальника.

Таблиця 3.6

Управління кредитним ризиком комерційного банку

Етап	Коротка характеристика	Примітка
Поточний моніторинг стану кредитного портфеля банку	моніторинг зміни поточної кредитоспроможності, моніторинг зміни фінансового стану позичальників, оцінка стану предмета застави, своєчасне виконання кожним позичальником умов кредитного договору	не менше 1 разу за місяць
	складання звітності стану кредитних справ та позикової заборгованості відповідно до класифікації позик за рівнем кредитного ризику	Щоденно
	визначення потенційних і реальних небезпек, проблемних кредитів для вжиття заходів щодо зниження кредитного ризику	не менше 1 разу за місяць
Включення служби ризик менеджменту	нагадування про необхідність внести черговий платіж	не менше 2-3 рази в тиждень

Погашення основного кредиту від клієнтів комерційних банків автоматично списується з рахунку клієнта згідно з узгодженим графіком на узгоджений день. Якщо клієнт не вкладає кошти вчасно, списання не проводиться. Навіть якщо кошти будуть зараховані на ваш рахунок через день, вони не будуть автоматично списані, а заборгованість прострочена. Клієнт часто навіть не знає цього. Тому організація профілактичних заходів є важливою на цьому етапі, щоб, перш за все, запобігти затримкам, що виникають внаслідок забудькуватості та неухважності позичальника.

Для здійснення профілактичних дій достатньо попередити замовника платити за графіком платежів будь-яким обраним замовником способом. Якщо з якихось причин списання не було здійснено вчасно, про це слід повідомити клієнта.

На досудовому етапі слід спробувати виявити причини заборгованості за кредитними боргами та, якщо можливо, запропонувати клієнту способи їх усунення. У більшості випадків вимоги можуть бути врегульовані шляхом реструктуризації позики поетапно:

1. Підготовка проекту нового кредитного договору.
2. Затвердження проекту нового кредитного договору.
3. Укладення нового договору позики.
4. Укладення договору про реструктуризацію позики.
5. Моніторинг виконання нових умов кредитного договору.

Для ефективного управління якістю кредитного портфеля необхідно мінімізувати кредитний ризик. Методи управління ризиками кредитного портфеля: обмеження, диверсифікація, страхування.

Стосовно комерційного банку АТ КБ «Приватбанк» обмеження та диверсифікація можуть застосовуватися як до роздрібного, так і до корпоративного портфелів. У випадку роздрібного портфеля необхідно диверсифікувати його, надаючи менші суми позик більшій кількості потенційних клієнтів. Завдяки збільшенню процентних ставок за кредитами та

зменшенню платоспроможності населення збільшилась заборгованість за споживчими кредитами.

АТ КБ «Приватбанк» має встановлювати обмеження, тобто розрахувати ліміт позики для одного або групи позичальників. Обмежувати позики великими сумами протягом більш тривалого періоду та заохочувати брати менші суми протягом коротших періодів. Невеликі суми легше виплатити, ніж великі, тим більше, що короткострокові позики менш схильні до дефолту. Крім того, розширення клієнтської бази, тобто надання позик більшій кількості клієнтів, зменшить концентрацію ризику на позичальнику.

Страховання кредитного ризику - це страхування від ризику неповернення позики та вирівняного боргу. При зарахуванні корпоративних клієнтів до «Приватбанк» необхідно запровадити страхування позики від банкрутства. Необхідно навчити персонал, який працює безпосередньо з клієнтами, щоб пропонувати цей товар, щоб клієнт не сумнівався у його придбанні, тобто бачив значну вигоду в його придбанні.

В рамках роздрібної кредитної системи також пропонується переглянути систему страхування кредитів. В даний час страхова компанія виплачує позику лише через інвалідність позичальника або через його смерть. Необхідно розширити коло страхових відшкодувань. Це означає, що страхова компанія повертає позику повністю або частково, якщо фінансовий стан позичальника погіршується. Це збільшить вартість страхового продукту.

Порівняння показників якості кредитного портфеля до і після введення проекту по вдосконаленню якості кредитного портфеля представлені в табл. 3.7.

Аналіз даних табл. 3.7 дозволяє зробити висновок, що після введення заходів щодо вдосконалення якості кредитного портфеля комерційного банку якість кредитного портфеля комерційного банку АТ КБ «Приватбанк» підвищиться.

Впровадження даних заходів дозволить знизити суму простроченої позичкової заборгованості на 10% або на 24442 млн. грн. Зниження цієї суми

дозволить зменшити формування резерву на можливі втрати по позичкової заборгованості на 23650 млн. грн.

Таблиця 3.7

Результат впровадження заходів щодо підвищення якості кредитного портфеля комерційного банку

Показник	2019 рік	Проект	Відхилення
Резерви на можливі втрати по позичкової заборгованості	236499	212849	-23650
Проблемна частина кредитного портфеля	244419	219977	-24442
Сума відсотків, отриманих за кредитами	33841	37225,1	3384,1

Також зменшиться сума відсотків, недоотриманих по кредитах у зв'язку з простроченою заборгованістю, а сума відсотків, отриманих за кредитами, збільшиться. Проблемна частина кредитного портфеля зменшиться на -10%.

Таким чином, ці заходи щодо поліпшення якості кредитного портфеля комерційного банку КБ «Приватбанк» є економічно доцільними та рекомендованими до реалізації. Кредитні операції є основою банківської діяльності комерційного банку, оскільки складають основну статтю доходу. Побудова високоякісного кредитного портфеля допомагає зменшити ризик та збільшити прибутковість. Стабільність та репутація комерційного банку залежать від своєчасності дій щодо виправлення простроченої заборгованості. Ці заходи слід вжити якомога швидше, перш ніж ситуація вийде з-під контролю і втрати неминучі. Після цього, кредитний портфель повинен стати більш збалансованим.

Висновки по розділу 3

Основною метою процесу управління кредитним портфелем банку є забезпечення максимальної прибутковості при певному рівні ризику. При оцінці кредитного ризику доцільно відокремлювати кредитний ризик на рівні контракту

від кредитного ризику на рівні банківського портфеля. Аналіз структури цього активу необхідний під час управління кредитним портфелем. Адже його ефективність та прибутковість залежать від складу кредитного портфеля.

Впровадження даних заходів дозволить знизити суму простроченої позичкової заборгованості на 10% або на 24442 млн. грн. Зниження цієї суми дозволить зменшити формування резерву на можливі втрати по позичковій заборгованості на 23650 млн. грн. Також зменшиться сума відсотків, недоотриманих по кредитах у зв'язку з простроченою заборгованістю, а сума відсотків, отриманих за кредитами, збільшиться. Проблемна частина кредитного портфеля зменшиться на -10%.

Таким чином, прогноз та планування заходів щодо підвищення якості кредитного портфелю дає можливість отримати позитивні данні, які можуть бути використані керівництвом банку при стратегічному плануванні кредитної політики.

ВИСНОВКИ

Дослідження узагальнює теоретичні основи управління кредитним портфелем банку, зокрема, аналізує різні погляди вітчизняних та зарубіжних дослідників на сутність та роль кредитного портфеля банку, розглядає підхід до управління кредитним портфелем та класифікацію його сегментів відповідно до за ключовими показниками, визначає сутність, функції та етапи розвитку кредитної політики банку.

Слід зазначити, що кредитний портфель банку - це не проста сума позик, а це структурований портфель активів, який можна оцінити, сегментувати, класифікувати та управляти, природа якого заздалегідь задокументована в політиці кредитування - стратегія та тактика банку щодо залучення коштів та надання позик клієнтам банку на основі кредитування.

Встановлено, що кредитний статус АТ КБ «Приватбанк» є негативним після націоналізації банку у 2016 році, що означає різке зниження кредитного портфеля банківської установи.

Як видно з проведеного аналізу кредитний портфель ПриватБанку за 2016 – 2019 рр. зріс на 53,7%, в тому числі кредити, надані юридичним особам зросли на 12,7%, кредити фізичним особам за кредитними картками зросли за аналізований період майже в два рази, іпотечні кредити зросли на 42,8%.

У період 2016–2019 рр. категорія «Позики, керовані як окремий портфель», має найбільшу частку в загальній структурі активів банку. Включає непрацюючі позики, надані до 19 грудня 2016 року, тобто до того, як банк став державним. Починаючи з 2019 року, його частка становить 73,99%, що на 19,11% менше, ніж у 2016 році, банк повинен поступово позбавлятися від цих активів та реструктуризувати їх, оскільки фактично ця стаття збільшує кредитне навантаження, не збільшуючи дохід банку. Частка цього портфеля в загальній структурі активів зменшується, оскільки банк продовжує збільшувати кредити юридичним та фізичним особам, частка яких зросла з 1,29% та 15,20% відповідно з 2016 року до 2,33% та 23,72% . 2019, що свідчить про вдосконалення

структури кредитного портфеля банку завдяки використанню ефективних інструментів управління кредитами

Оцінка якості кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» виявила низьку ефективність управлінської діяльності, спрямованої на здійснення комерційним банком невдалої та ризикованої кредитної діяльності.

Для покращення якості кредитного портфеля було запропоновано наступні заходи:

- постійний моніторинг інформації про платоспроможність позичальника, що сприяє поліпшенню якості кредитного портфеля;

- автоматизація процесу моніторингу та основна, рутинна робота з управління проблемними боргами;

- своєчасна та відповідна реакція на появу непрацюючих позик (у тому числі шляхом її реструктуризації);

- якнайшвидша співпраця з боржником, розробка заходів запобігання заборгованості;

- обмеження та диверсифікація корпоративного та роздрібного портфелів шляхом розподілу коштів більшій кількості клієнтів при збереженні обсягу кредитування;

- підтримка короткострокових позик;

- зміна страхування кредиту.

Проведення заходів щодо поліпшення якості кредитного портфеля дозволило скоротити проблемну заборгованість на 10%. Це призвело до поліпшення ряду показників. Таким чином, дані заходи щодо вдосконалення якості кредитного портфеля комерційного банку АТ КБ «Приватбанк» економічно доцільні і рекомендуються до впровадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем / Ю. Бугель // Галицький економічний вісник. - 2015. - №2(27). - С.157-163.
2. Діяльність банків у забезпечення сталого розвитку фінансового ринку України: монографія /Заред. В. В. Коваленко. - Одеса: Атлант, 2014. - 358 с.
3. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В. В. Коваленко. - Одеса: Атлант, 2015. - 217 с.
4. Крикун О. Ю. Управління кредитним портфелем комерційного банку / О. Ю. Крикун // Управління розвитком. - 2017. - № 5 (81) - С. 54-56.
5. Кузнецова Н. В. Порівняльний аналіз характеристик моделей оцінювання ризиків кредитування / Н. В. Кузнецова, П. і. Бідюк // Наукові вісті НТУУ «КПі». - 2017. - № 1. - С. 115-118.
6. Онищак Н. М. Теоретичні підходи до формування кредитної політики та кредитного портфеля банку в сучасних умовах фінансово-економічної кризи / Н. М. Онищак // Науковий вісник Ужгородського університету. - 2016. - № 2 (27). - С. 206-210.
7. Даниленко А.І. Фінансово-монетарні важелі регулювання економіки. – К.: Об'єднаний інститут економіки НАНУ, 2005. – 108 с.
8. Зимовець В., Шелудько Н. Макроекономічні аспекти активізації банківського кредитування в Україні // Вісник НБУ. – 2006. – №11. С. 54-58.
9. Міщенко В., Кравець О. Удосконалення управління банківським кредитуванням на прикладі країн Центральної та Східної Європи // Вісник НБУ. –2006. –№9. С.5 -10.
10. Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф. Банківські операції: Підручник. 2-ге вид., випр. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 430 с.
11. Павлюк С.М. Кредитні ризики та управління ними // Фінанси України. – 2003. –№ 11. – С. 104-109.

12.Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://privatbank.ua/>

13 Річний звіт АТ КБ «Приватбанк» за 2017 рік [Електронний ресурс] : / офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». – Режим доступу : <http://privatbank.ua/ua/about/finansovaja-otchetnost/>

14.Річний звіт АТ «Приватбанк» за 2018 рік [Електронний ресурс] : / офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». – Режим доступу : <http://privatbank.ua/ua/about/finansovaja-otchetnost/>

15.Річний звіт АТ КБ «Приватбанк» за 2019 рік [Електронний ресурс] : / офіційний сайт АТКБ «Приватбанк». – Режим доступу : <http://privatbank.ua/ua/about/finansovaja-otchetnost/>

16.Положенні «Про кредитну політику АТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://privatbank.ua/>

17. Банківський менеджмент [Текст] / О. А. Кириченко, І. В. Геленко, С. Л. Роголь та ін. За ред. Кириченко О.А. . – К.: Академія, 2013. – 320 с.

18. Грищенко Т. В. Проблеми формування та реалізації кредитної політики комерційних банків [Текст] / Т. В. Грищенко, О. А. Падалко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2005. – №79. – С. 12-15.

19. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 2 червня 2009 р. № 315 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>.

20.Ступницька Т. М. Аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності основного капіталу, за методом корпорації "Дюпон" [Електронний ресурс] / Т. М. Ступницька, О .С. Гула // Економіка харчової промисловості. - 2013. - № 3. - С. 21-23.

21. Павлова, Є.П. Удосконалення методики оцінки якості кредитного портфелю банку/ Є.П. Павлова // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи НБУ, Серія: економічні науки, 2013. – №3. – С. 80-91.

ДОДАТОК А

Звіт про фінансовий стан (Баланс) 2018р

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2018	31 грудня 2017 (перераховано)	31 грудня 2016 (перераховано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти та зобов'язкові резерви	7	27 360	25 300	30 159
Заборгованість банків		-	2 903	-
Кредити та аванси клієнтам	8	50 140	38 335	32 615
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	86 244	-	-
- наявні для продажу	9	-	90 354	64 409
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	79 299	-	-
- утримуються до погашення	9	-	36 322	-
- за амортизованою собівартістю	9	14 577	-	-
Вбудовані похідні фінансові активи	9	-	34 336	27 044
Передоплата з поточного податку на прибуток	24	184	184	181
Інвестиції в асоційовану компанію		-	-	216
Інвестиційна нерухомість	10	3 340	3 648	691
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 843	3 376	3 472
Інші фінансові активи	12	2 756	2 981	2 679
Інші активи	13	8 899	8 815	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 361	7 069	8 782
Активи, утримувані для продажу		117	117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		278 120	253 740	179 833
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Заборгованість перед НБУ	14	9 817	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	15	196	234	2 667
Кошти клієнтів	16	230 997	212 131	180 651
Випущені боргові цінні папери		2	2	2
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	24	6	3	1
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	137	151	139
Інші фінансові зобов'язання	17	2 255	1 689	1 935
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 135	3 299	2 552
Субординований борг		-	129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		246 545	230 032	206 116
КАПІТАЛ				
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060	50 695
Емісійний дохід	19	23	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	19	-	-	111 591
Резерв переоцінки приміщень	11	722	804	842
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів		(3 303)	(479)	521
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	9 934
Резерв переоцінки валют		27	27	29
Накопичений дефіцит		(184 129)	(194 902)	(199 919)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		31 574	23 707	(26 284)
Частка неконтролюючих учасників		1	1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		31 575	23 708	(26 283)
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		278 120	253 740	179 833

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

Г. Кривханзл
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ДОДАТОК Б

Звіт про прибутки і збитки за 31.12.2018

консолідований звіт про прибуток чи збиток та інші сукупні доходи

У мільйонах українських гривень	Прим.	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Процентні доходи	20	30 754	24 485
Процентні витрати	20	(13 996)	(18 373)
Чистий процентний дохід		16 758	6 112
Відрахування до резерву на зменшення корисності	21	(6 089)	(7 379)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		10 669	(1 267)
Доходи за виплатами та комісійними	22	19 590	13 211
Витрати за виплатами та комісійними	22	(4 402)	(3 017)
Прибуток мінус збиток від збудованих похідних фінансових інструментів	9	-	3 491
Прибуток мінус збиток від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		1 983	1 084
Прибуток мінус збиток від переоцінки іноземної валюти		1 145	(2 501)
Прибуток мінус збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3	-
Збиток мінус прибуток від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	(3 085)	-
(Збиток)прибуток від оцінки приміщень та інвестиційної нерухомості		(553)	247
Зменшення корисності нематеріальних активів		-	(1)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(13)	(71)
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		-	(51)
Частка збитку від асоційованої компанії		-	(46)
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 041)	(12 240)
Інші доходи		1 570	1 607
Інші витрати		(11)	(14)
Прибуток до оподаткування		12 855	432
Витрати з податку на прибуток	24	(9)	(26)
Чистий прибуток за рік		12 846	406
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Курсові різниці при перерахунку у валюту подання:			
- Курсові різниці при перерахунку у валюту подання, що виникли протягом року		-	(2)
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 872)	(1 000)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(3)	-
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Приміщення:			
- Переоцінка приміщень		2	(22)
- Податковий ефект		(1)	4
Інші сукупні витрати		(1 874)	(1 020)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ(ВИТРАТ) ЗА РІК		10 972	(614)
Прибуток, що належить:			
Акціонеру Банку		12 846	406
Прибуток за рік		12 846	406
Всього сукупних доходи, що належать:			
Акціонеру Банку		10 972	(614)
Всього доходи(витрати)		10 972	(614)
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	19	17,46	0,97

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

П. Крумханцл
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток В

Звіт про фінансовий стан (Баланс) 2019р

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2019	31 грудня 2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	45 894	27 360
Заборгованість банків	7	27 118	-
Кредити та аванси клієнтам	8	59 544	50 140
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	84 680	86 244
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	66 602	79 299
- за амортизованою собівартістю	9	875	14 538
Поточні податкові активи		2 257	184
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію/Інвестиції в дочірні компанії		155	30
Інвестиційна нерухомість		3 379	3 340
Активи з права користування	10	1 716	-
Основні засоби та нематеріальні активи	11	4 764	3 793
Інші фінансові активи	12	2 210	2 743
Інші активи	13	9 285	8 899
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 244	1 361
Активи, утримувані для продажу	14	-	117
ВСЬОГО АКТИВІВ		309 723	278 048
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	15	7 721	9 817
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		201	195
Кошти клієнтів	16	240 621	231 055
Зобов'язання орендаря з лізингу	32	1 748	-
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	121	136
Інші фінансові зобов'язання	17	1 522	2 249
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 260	3 132
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		255 194	246 584
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	614	687
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 274)	(3 303)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	19	6 850	6 211
Накопичений дефіцит		(169 918)	(190 388)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		54 529	31 464
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		309 723	278 048

Затверджено на загальному зборі акціонерів та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Ю. Самаріна
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ДОДАТОК Г

Звіт про прибутки і збитки за 31.12.2019

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи	20	33 841	30 754
Процентні витрати	20	(14 174)	(14 002)
Чистий процентний дохід		19 667	16 752
Відрахування до резерву на зменшення корисності	21	(4)	(6 089)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 663	10 663
Доходи за виплатами та комісійними	22	24 575	19 590
Витрати за виплатами та комісійними	22	(6 386)	(4 402)
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		2 589	1 983
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		6 510	1 145
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		8	3
Збитки мінус прибутки від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		(1 526)	(3 085)
Прибутки(збитки) від оцінки будівель та інвестиційної нерухомості		4	(553)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(134)	(13)
Відновлення зменшення корисності асоційованої компанії		8	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 815)	(13 988)
Інші чисті доходи		2 113	1 446
Прибуток до оподаткування		32 609	12 789
Кредит з податку на прибуток	24	-	9
Чистий прибуток за рік		32 609	12 798
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований прибуток(збиток) від переоцінки		2 037	(1 872)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(3)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		(70)	2
- Податковий ефект		15	(1)
Інші сукупні доходи(витрати)		1 974	(1 874)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		34 583	10 924
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	19	44,31	17,39

Затверджено до випуску та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Крумханза
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Навчально-наукового Інституту економіки Фінансово-економічного факультету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на тему «Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)» Ворошик Ганни Володимирівни.

Кваліфікаційна робота виконана на актуальну тему, тому що неефективне управління кредитним портфелем банківської установи призводить до збільшення ризику кредитних операцій, а це, у свою чергу, призводить до виникнення збитків і втрати вкладених ресурсів.

В дипломній роботі розглянуті існуючі теоретико-методичні основи визначення якості кредитного портфелю кредитних установ..

Відповідно до результатів аналізу кредитної діяльності банку, а також оцінки кредитних ризиків здійснено планування кількісних та якісних характеристик кредитного портфелю, визначені обґрунтовані заходи щодо управління ним. Отримані результати можуть бути використані АТ КБ «ПриватБанк» для забезпечення прибутковості своєї діяльності в майбутніх періодах.

Зміст та структура роботи відповідає отриманому завданню та вимогам до дипломних робіт бакалавра. Робота виконана самостійно, з використанням літературних джерел, законодавчої і нормативної бази.

Зміст та структура роботи відповідає отриманому завданню та вимогам до дипломних робіт бакалавра. Робота виконана самостійно, з використанням літературних джерел, законодавчої і нормативної бази.

Рекомендовано присвоєння Ворошик Ганні Володимирівні ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з оцінкою «відмінно».

Керівник відділення №
АТ КБ «ПриватБанк»

Шпорт О.М.

В.о. ректора НТУ «ДП»
акад. НАН України
проф. Півняку Г.Г.

ЛИСТ – ЗАМОВЛЕННЯ

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-18зск-1 фінансового-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Ворошик Ганні Володимирівні виконати кваліфікаційну роботу на тему «Оцінка якості кредитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)» з використанням обліково-економічної інформації фінансової установи.

Тема роботи є актуальною для даної фінансової установи, тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми фінансової установи і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності її діяльності.

Фінансово-економічна інформація, передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Керівник відділення №97
АТ КБ «ПриватБанк»

Шпорт О.М.

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-18зск-1 Ворошик Ганни Володимирівни «ОЦІНКА ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ (НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»)), яка представлена для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. *Мета дипломної роботи* — полягає в оцінці кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» та плануванні заходів, спрямованих на його покращення.

2. *Обрана тема актуальна* у зв'язку з тим, що ефективне управління кредитним портфелем банків є одним із важливих управлінських заходів, від якості проведення якого залежать фінансові результати діяльності установи.

3. *Тема кваліфікаційної роботи бакалавру* безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» планування діяльності банку.

4. *Задачі кваліфікаційної роботи* містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.

5. *Автором використані* теоретико-методичні підходи щодо планування якості кредитного портфеля.

6. *Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень.* Студентка Ворошик Г. В. відвідувала консультації, та прислухаючись до порад керівника виконувала роботу самостійно. *Кваліфікаційна робота* містить обґрунтування планових показників діяльності банку.

7. *Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.* Ступінь самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи ст. Ворошик Г. В. достатня.

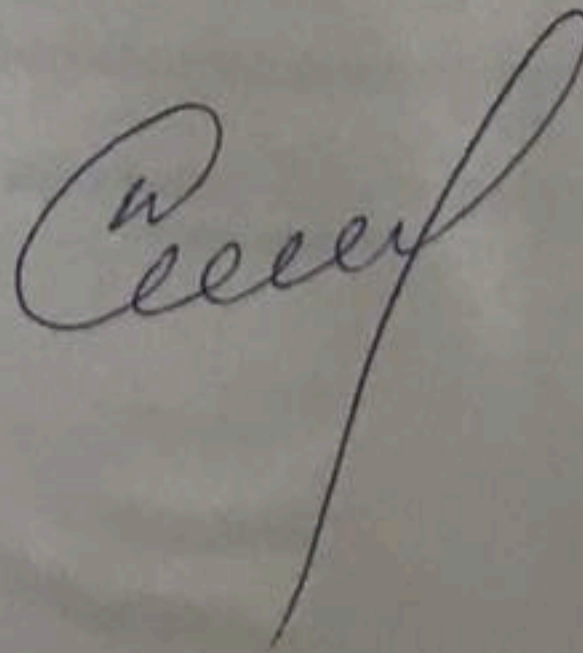
8. *Виконання презентації.* Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.

9. *Дотримання стандартів.* Оформлення пояснювальної записки виконано в основному у відповідності зі стандартами ЄСКД.

10. *Робота Ворошик Г. В. отримала позитивну оцінку зовнішнього рецензента.*

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Ворошик Г. В. рекомендується до захисту з оцінкою 78 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
к.е.н., проф.

Л. Г. Соляник